

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director : DEM. I. DOBRESCU
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE :

TR. ALEXANDRESCU ALEX. CERBAN IOSEF G. COHEN GR. CONDURATU RÈNÈ DÉMOGUE
Avocat, Direct. Contenc. B-pei Profesor la Facultatea Avocat Fost Consilier la C. de Apel Profesor la Facultatea
G-le a Țărei Românești de Drept, București București, Avocat de Drept din Paris

V. DONGOROZ ALFRED JUVARA Dr. ȘTEFAN LADAY D. NEGULESCU I. GR. PERIȚEANU C. SIPSOM
Dr. în Drept din Buc. Profesor Universitar, Avocat Fost Magistrat Profesor la Facultatea Avocat Profesor la Facultatea
Avocat de Drept, București jurisconsult în Cluj de Drept, București

C. STOEANOVICI GR. TRANCU-IAȘI P. VASILESCU AL. VELESCU ALBERT WAHL
Dr. în Drept din Paris Fost Ministru al Muncii Dr. în Drept din Paris Dr. în Drept din Buc. Profesor la Facultatea
Avocat Avocat Avocat Avocat de Drept din Paris

Secretar de redacție: E. C. DECUSARĂ, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare.

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LÉVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

Membrii corespondenți pentru Polonia: EMIL ST. RAPPAPORT, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia.

ABONAMENTUL

Un an p. B-ci, Case com., Autorit. 1400 lei
„ Avocați 1000 „
„ Magistrați 800 „
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

In lunile Iulie și August
Apare odată la două săptămâni
Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Strada Artei Nr. 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 13/29

S U M A R

- Problema unificării legislative, de Dr. Ștefan Laday;
- Curțile de apel din Ardeal, instante de recurs, de I. Mănescu;

JURISPRUDENȚA :

— Curtea de Casație s. II: *Low Mihail condamnat că a contravenit la disp. art. 46 legea chirurilor* (Competință. Sentința dată de Trib. din Ardeal, ca instanță de apel, este susceptibilă de recurs la Curțile de apel din Ardeal iar nu la Inalta Curte de Casație);

— Trib. Comerc. Ilfov I: *Direcțiunea Generală C. F. R. cu Elena și Eugeniu Dabița* (Contract de transport cu C. F. R. Bagaje predate. Bagaje de mână. Perderea lor. Responsabilitate contractuală. Responsabilitate delictuală. Art. 425 C. com. art. 997, 998, 1473, 1475 și 1623 C. civil), cu o *Notă* de Iscod;

— Trib. Ilfov s. III c. c.: *Mihail Teodoru și alții cu Ministerul de Industrie și Regia M. S.* (Daune. Responsabilitate a comitenților. Responsabilitate quasi-delictuală. Repararea integrală a prejudiciului. Art. 998 și 1000 C. civ. Valoarea obiectului. Momentul refacerii obiectului distrus);

— Judecătoria rurală Pogoane-Buzău: *Floarea I. Trică cu mînoara Anica I. Harpalet* (Donațiune. Acceptare făcută prin act separat. Notificarea acceptării. Formalitate substanțială pentru existența donațiunii), cu o *Notă* de Trajan Alexandrescu;

— Judecătoria mixtă Ocenele-Mari-Vâlcea: *Prețul C. Gri-gore dat judecăței pentru rănire prin imprudență* (Delictele prevăzute de art. 82 l. j. oc. Cine poate pune în mișcare acțiunea publică în aceste delict? Persoană streină. Inadmisibilitatea acțiunii), cu o *Notă* de Vintilă Dongoroz.

LEGEA STATUTULUI FUNCȚIONARILOR PUBLICI cu Regulamentul, comentată și adnotată de R. Dimiu, judecător la Trib. Prahova, cu Expunerea de motive, Desbateri parlamentare și Jurisprudența. *Prețul 140 lei.*

LEGEA AMNISTIEI din 6 Ianuarie 1928, comentată de Dr. E. C. Decusară cu expunere de motive. *Prețul 30 lei.*

Problema Unificării Legislative

Ilustrul meu confrate, d-l C. Xenii, a publicat în numărul 3 din „Curierul Judiciar” un articol de mare importanță, care m'a încântat nu numai prin cea puritate clasică a expunerilor care, în devăr, este caracteristică pentru „spiritul latin”, ci și prin ideile sale, desvoltate în mod briliant și cu multă originalitate.

Ca jurist din Ardeal, cred că nu pot lăsa fără răspuns acest articol important.

Deși vorbesc numai în numele meu propriu, socotesc că o parte mare din juriștii din Ardeal împărtășesc părerile mele.

Până la un anumit punct, sunt de acord cu d-l Xenii. Sunt de acord și asupra tezei, că *baza unificării dreptului civil trebuie să fie Codul Civil din vechiul Regat*. Cred însă, că acest lucru nu are prea mare importanță din punctul de vedere *juridic*.

Pe cât știu eu, nici unul dintre juriștii Ardealului nu voiește ca Codul Civil Austriac sau un alt cod străin să fie introdus în Regatul României. Este vorba numai de *salvarea instituțiunii cărților funduare*, baza proprietății și creditului întreg, despre care vom vorbi mai la vale.

Nimic nu este mai firesc, decât unificarea în baza Codului Napoleon.

În adevăr, acest cod a transformat dreptul civil feodal într'un drept democratic, a creat baze sigure pentru egalitatea cetățenilor, pentru libertatea individuală și socială, pentru desrobirea pământului și în genere pentru structura modernă a economiei și dreptului. Ideile pentru care au luptat filozofii și juriștii din secolul XVIII și care erau considerate de lumea feodală ca niște aberațiuni morale, au fost sancționate prin dispozițiunile acestui Cod. Codul Napoleon a transformat într'o realitate vie, visurile marilor filantropi, le-a dat viață și eficacitate, contribuind astfel la crearea întregi noastre societăți moderne.

Deci, nevorbind deocamdată de considerațiuni politice și naționale, este cert că o națiune care a acceptat odată Codul Napoleon, nu poate să-l mai abandoneze

decât în cazul când, din puterile sale proprii, poate crea un alt cod, mai bun, mai complet și mai potrivit stării sale politice, morale și economice.

Însă, întocmirea unui cod cu totul nou, ar cere mult timp, cel puțin 25 ani. Avem exemple clasice pentru dovedirea acestei afirmațiuni. Regretatul Dim. Alexandresco a redactat un anteproiect care, deși era lucrarea unui jurist de primă forță, era plin de greșeli, de dispozițiuni necomplete, ba chiar și absurde. Marele jurist a recunoscut că critica nimicitoare ce a apărut asupra anteproiectului său într-o revistă juridică, a fost justă, declarând că a publicat o lucrare pripită, neglijând regula horatiană: *Nonum prematur in annum*. Și cine ar cuteza să afirme că pentru redactarea unui cod civil are mai mare competență, decât Alexandresco?

Aceeaș experiență s'a făcut la alte națiuni.

Primul proiect al Codului francez a fost înaintat Conventului național și a eșuat în anul 1793. Chiar și proiectul Codului Napoleon a fost revizuit de repetate ori, înainte de publicare, iar din proiectele diferitelor coduri germane am putea culege o serie întregă de greșeli și absurdități.

Codul Civil german a fost redactat de cei mai mari juriști germani. Lipseau Ihering și Dernburg, dar la întocmirea primului anteproiect a luat parte însuși Windscheid. Totuș când s'a publicat anteproiectul Gierke l'a supus unei critici nimicitoare. Lucrările în care se arătau greșelile anteproiectului, au fost publicate de către guvern în șase volume.

Anteproiectul codului maghiar a fost redactat de juriști excelenți. Primul anteproiect a dat un material inepuizabil pentru... foile umoristice. Se publicau diferite articole cu promisiuni de premii pentru cei ce vor ghici înțelesul lor. Să vă dau un exemplu. Unul dintre redactorii Codului definește, în lucrarea sa fundamentală, noțiunea fundațiunii în felul următor: „Fondațiunea nu este altceva decât concurența cu echilibru alternativ a unui participant personificat și a unui participant impersonal dar care urmează a fi personificat, la intențiunea uneia și aceleiași delibațiuni”. Cu toate că anteproiectul era o lucrare originală și spirituală, opiniunea publică l'a repudiat cu oroare. Numai anteproiectul al treilea a fost primit în mod favorabil. Dar Ungurii nu dau mare importanță unificării. Nu au întins dreptul civil maghiar în Ardeal, au lăsat neatins de veacuri dreptul local din părțile săsești și dreptul civil al Jazygo-Cumanilor. Aceste popoare au dispărut de mai bine de 5 secole, dar dreptul lor civil trăește și actualmente în regiunile ocupate de ele în evul mediu.

Acele exemple dovedesc cu prisosință, că pentru crearea unui cod nou este nevoie de 2—3 decenii. Cum însă opiniunea publică este pentru o unificare urgentă, trebuie să se aleagă o modalitate mai expeditivă. Deci: sau Codul Napoleon, sau Codul Civil Austriac.

Dacă ținem socoteală de tradițiunile, istoria, simpatiile și situația politică a poporului român, nu putem alege decât Codul Napoleon. Pentru ce să alegem Codul Civil Austriac? Este superior Codului Napoleon? Nu. Ambele coduri au cam aceeași valoare doctrinară și practică. Ambele sunt învechite, ambele sunt bazate pe doctrini ruginite, ambele au dispozițiuni nimerite și lipsuri mari. Codul Austriac este superior prin instituția cărților funduare, Codul Napoleon este superior prin faptul că jurisprudența franceză l'a completat și modernizat admirabil.

Cred însă că nici Codul Austriac și nici Codul Napoleon nu poate fi apărat sau combătut în numele „spiritului latin”. Deci, în această privință nu împărtășesc părerile d-lor Xenii și Dobrescu.

Anume, Codul Austriac este tot atât un produs al spiritului latin, ca și codul Napoleon. Codul Civil Austriac n'a luat aproape nimic din dreptul german, fiind bazat în întregime pe dreptul roman. În tot evul mediu împărații germani erau considerați ca succesorii împăraților romani. Împărații germani Otho III, Conrad III, și alții aplicau dreptul roman ca „codicele antecesorului nostru Justinian”. Frederic I, a mers și mai departe: a publicat adaosuri (novele) la Codul Justinian. Nu numai în Italia, ci și în Germania, dreptul roman era considerat ca drept mondial care trebuie aplicat ori de câte ori dreptul local nu dispune. Or, aceste drepturi locale își aveau izvorul în dreptul german cutumier. Astfel de drepturi locale erau în vigoare în Nordul Franței în secolul XVIII-lea (dreptul din Sudul Franței, *le droit écrit* era drept roman). Codul Napoleon, în scopul de a unifica aceste sisteme de drept, a luat mult și din drepturile locale, cu culoare germană. Codul Civil Austriac însă a fost bazat pe dreptul natural, care nu era altceva, decât pur drept roman (*ratio scripta*). Numai instituțiunea cărților funduare are altă origină. După războiul de șapte ani, refacerea țărilor a cerut capitaluri mari și pentru a da baza sigură creditului, au fost perfecționate registrele fonciare.

Deci, pe deoparte n'avem nevoie de noțiunea metafizică și aprioristică a „spiritului” latin sau german, iar pe de altă parte, chiar dacă am putea lucra cu astfel de noțiuni nesigure și în parte transcendente, toată argumentarea ar fi deplasată, dat fiind caracterul „latin” al Codului Austriac.

Să mă ierte atât d-l Xenii cât și d-l Dobrescu, discuția asupra „spiritului” latin sau german este cu totul infructuoasă.

Îndată ce este cert, că nu putem alcătui în scurt timp un cod propriu, nu ne rămâne alt expedient, de cât să întindem în tot Regatul după o revizuire temeinică, Codul Civil din vechiul Regat. Nu pentru că e mai „latin”, sau „mai bun”, decât celelalte sisteme de drept civil, ci pur și simplu pentru că România trăește de 60 ani sub regimul lui și este mai firesc ca populația părților alipite să se conformeze codului din vechiul Regat, decât ca sămburele țării să se supună unor legi particulare.

Deși am vorbit mai sus despre „superioritatea” Codului Austriac și Codului Napoleon, totuși credem că este o naivitate de a compara diferite coduri și a constata că codul X e mai bun, decât codul Y. Astfel de comparațiuni sunt tot atât de naive ca și discuțiile, care a fost mai mare: Goethe sau Shakespeare, Spencer sau Bergson, Heine sau Eminescu? Eu socotesc pierdute zilele în care nu pot ceti cel puțin câteva pagini din „Faust”, — pentru d-ta acelaș lucru, dacă nu ți-e la îndemână Victor Hugo sau Byron. Adică, criteriul prin care se decide superioritatea unuia sau altuia, nu se găsește în însuși produsul acestor spirite mari, ci în sufletul, cultura, talentul și cunoștințele d-tale. Acelaș principiu trebuie aplicat și la legi. Un cod excelent pentru națiunea A poate fi rău sau chiar catastrofal pentru națiunea B. Codul civil german (textul definitiv, curățit de absurditățile anteproiectului) este de o acribie aproape matematică, redactarea articolelor este atât de precisă, legătura dintre dispozițiuni este atât de logică, structura codului este atât de per-

fectă și plastică, încât nici nu poți să-ți închipui o lege mai perfectă. Cu toate acestea, introducerea acestui cod într-o altă țară, ar fi inimaginabilă. Pentru Francezi, Români, Italiani, codul german ar fi nu numai nefolosibil, ci și comic.

Invers, Codul Napoleon ar fi cu totul nefolosibil în Germania. Juriștii germani n'ar putea aplica Codul Napoleon, care este împedecă și logic, dar care, lipsit de sinteză, are multe lacune. Aceste lacune, care n'au împiedecat magistratura franceză să creieze cea mai grandioasă jurisprudență din lume, ar desaspera magistrații germani, cari, în baza Codului german, au stabilit o jurisprudență demnă de toată lauda.

Rezultă din cele spuse că la recepționarea ((acceptarea) unui cod nu poate fi vorba de „cel mai bun“, ci de cel mai potrivit, de cel care este în cea bună armonie cu starea intelectuală, socială și materială, a unui popor. Nu vorbesc de „spiritul“ unei națiuni. Deși nu tăgăduesc că anumite popoare au anumite calități caracteristice, deși nu tăgăduesc existența unui geniu național care dă o culoare proprie nu numai poeziei ci și economiei unui popor: totuși în lumea dreptului nu lucrez cu noțiuni atât de nesigure. Un jurist care ar vrea să facă astăzi un cod bazat pe geniul național, ar fi tot atât de naiv, ca și acela care ar întocmi table naționale de logaritmi, sau o anatomie națională. Acele națiuni, care prin secole, au creat un sistem de drept propriu, de sigur că au produs o creațiune a geniului național. Când însă e vorba de acceptarea unui cod sau când se întocmesc proiecte în birourile ministerelor sau consiliilor legislative, atunci numai starea intelectuală, socială și materială a poporului poate fi decisivă, căci redactorii legilor țin socoteală de aceasta și de necesitățile economice ale țării. Și cercetând pe această bază cele două coduri, trebuie să constat că diferența dintre ele este atât de neînsemnată, încât Codul Austriac s'ar putea aplica tot atât de bine în vechiul Regat, ca și Codul Napoleon în Ardeal și Bucovina. Prin urmare, cum toate celelalte considerațiuni (simpatiile națiunii, legăturile de politică externă, cultura celei mai mari părți a juriștilor etc. etc.) militează pentru Codul Napoleon, cred că numai acesta poate fi baza codului român unificat.

Dar d-l Dobrescu a adus în discuție un element nou și anume „spiritul burghez“ al dreptului francez. Într-un caz, dacă poate să-mi arate un cod (în afară de codul civil din Rusia sovietică) care să nu fie bazat pe „spiritul burghez“. Ce este spiritul „burghez“? Privit din perspectiva structurii sociale, este spiritul, sau mai bine zis, sistemul economic și moral, care nu este nici feudal și nici socialist. Nu pot crede că d-l Dobrescu ar dori restaurarea structurii feudale. Pe de altă parte, un om superior ca d-l Dobrescu, știe foarte bine că structura socialistă nu poate fi introdusă pe calea legislației și mai ales a legislației civile; deci nu sunt de acord cu d-l Xeni, care impută d-lui Dobrescu tendințe socialiste. Cred că d-l Dobrescu reproșează dreptului francez, că nu ține socoteală îndeajuns de dreptatea socială. D-l Dobrescu, fără dorească creierea unui cod socialist, ar vrea ca codul nou să fie influențat mai tare de elementul social, decât codul francez.

Este adevărat că în această privință situația din Ardeal este mai favorabilă, decât cea din Regatul vechiu. Drepturile copiilor nelegitimi sunt apărate și față de tată, situația femeilor e mai bună, averea minorilor e mai bine administrativă, contractele exploatării prin care partea mai tare abuzează de superioritatea sa intelectuală sau materială sunt nule sau cel puțin ata-

cabile, drepturile claselor slabe sunt mai tare apărate, întreprinderile mari sunt supuse răspunderii obiective pentru pagubele cauzate în exploatațiunea lor, deosemena exploatațiunile periculoase, și în anumite cazuri Codul Austriac dispune că *partea mai bogată* trebuie să suporte paguba. Dar să nu uităm că jurisprudența franceză a deschis cărări noi pentru introducerea elementului social în corpul dreptului și că jurisprudența maghiară, despre care recunoaștem că accentuează tare dreptatea socială, s'a orientat în multe chestiuni chiar după jurisprudența franceză (justiția maghiară *civilă* a fost și este progresivă; justiția *penală* a fost și este extrem de reacționară).

D-l Dobrescu are desigur dreptate când cere ca această dreptate socială să aibă un teren mai larg în viitorul cod. Însă, în întregime, codul trebuie bazat totuși pe principiile burgheze: libertatea contractelor, neutralitatea statului în chestiuni de drept patrimonial, proprietate individuală și respectul drepturilor câștigate. Constituția și structura economico-politică a țării fiind bazate pe aceste principii, codul civil nu poate să nu li se conformeze.

D-l Dobrescu are dreptate, când vorbește de formalismul legilor. În adevăr, pentru noi, juriștii din Ardeal, este o monstruoșitate, ca un apel sau recurs să fie respins, pentru că nu este bine timbrat, sau ca un drept material să depindă de plata unui impozit, etc. etc. Însă, acestea sunt „*les chinoiseriies de la justice*“, condamnat și de mulți juriști francezi. În adevăr, oricât am vorbi, spre exemplu, despre instituirea absurdă a „inscripțiunii în fals“, existentă și în dreptul francez, n'am putea face o critică atât de aspră, ca Anatole France în „Crainquebille“.

Unde este lumină, este și umbră. Este natural că și dreptul francez are slăbiciunile sale. Aceste slăbiciuni trebuiesc eliminate, întrucât este cu puțință.

Și chiar la acest punct încep să nu mai înțeleg argumentația domnului Xeni, cu care până acum am fost de acord.

Pentru ce vrea d-l Xeni, ca împeună cu Codul Napoleon să introducem și greșelile și lacunele atât de bine cunoscute? Pentru ce să fie mai întâi unificarea și apoi revizuirea?

Cred că d-l Xeni vede situația din Ardeal sub o optică falsă. Reiese aceasta din exclamația sa: pentru ce nu vin frații din Ardeal să ceară ca legislația „latină“ să gonească vestigiile robirei maghiare! Dar poporul din Ardeal a trăit și până la Unire sub regimul legislației „latine“. Dreptul maghiar cutumier nu se aplică decât în părțile ungurene; tot Ardealul e supus Codului Austriac care, după cum am spus, este pur drept latin. Codul penal maghiar nu se prea deosebește de cel francez. Legiuitorul maghiar, abandonând proiectul original din 1843, a luat mult din codul francez, precum și din codul german care, la rândul său este aproape pur drept francez. Dreptul comercial este tot atât de latin, iar dreptul cambial în adevăr trebuie să fie internațional. Cât privește procedura penală, d-l Xeni nu va tăgădui, că Codul francez a părăsit tradițiunile nobile ale națiunii franceze și că nu trebuie considerat ca ideal un cod, care mărginește libertatea individuală prin patru feluri de mandate și care permite arestul preventiv pur și simplu „pentru un interes al siguranței publice“. Iar în ce privește procedura civilă, cred că d-l Xeni nu dorește să vorbim de ea... De altfel, procedura penală este parțial unificată, în excepția mai ales a instituțiunii Curții cu

jurați (cum s'o introducem în Ardeal, unde Românii sunt în minoritate aproape în toate orașele?), iar procedura civilă este parțial unificată prin legea accelerării și prin legea Curții de Casație.

Scurt, în situația legislativă a Ardealului și a Regatului vechiu nu se poate constata un conflict a două lumi diferite, un conflict al spiritului latin și al spiritului maghiar sau german.

Deci, unificarea Codului civil nu poate fi atât de grabnică, încât să nu fie timp nici pentru eliminarea greșelilor Codului Napoleon și pentru completarea și modernizarea dispozițiilor sale.

Introducerea Codului Napoleon fără aceste lucrări, ar însemna eternizarea acestor greșeli și lacuni. Crede d-l Xenii că după acest act de „unificare” ar mai rămâne cineva, care să se intereseze de revizuire?

Pe de altă parte, Ardealul are instituțiuni, la care nu poate renunța. În prim loc, cărțile funduare. Nu există nici un singur țaran român în Ardeal, care să nu cunoască această instituțiune și care să nu fie convins că fără de această instituțiune proprietatea sa nu mai este în siguranță. Nu este nici o singură instituțiune de drept care să fi pătruns așa de tare în mentalitatea și convingerile poporului român din Ardeal, ca instituțiunea cărților funduare. Nu numai proprietatea, ci și întreg creditul este bazat pe această instituțiune de model, a cărei anulare ar fi o lovitură atât de dureroasă pentru popor, încât nici nu cutez să mă gândesc la consecințe. Nimicirea cărților funduare ar fi un act revoluționar, provocarea directă a poporului român din Ardeal și o monstruoasă, prin care s'ar nimici o comoră națională. Consolidarea națională, în interesul căreia d-l Xenii cere întinderea în Ardeal a Codului Napoleon *neschimbat*, ar suferi cu mult mai mult „*ther are dreamt of in your philosophy*”. Prin unificarea tuturor legilor am face mult pentru *aparența* consolidării. Însă, consolidarea adevărată, reală și activă ar fi slăbită, dacă pentru o parte din poporul român ar rezulta desavantaj dintr'o astfel de unificare. Dacă d-l Xenii ar vedea pe acei mii și mii de țarani români, cari vin din timp în timp în oraș ca să vadă cartea funduare a pământului lor (dacă nu cumva s'a făcut o schimbare despre care să nu știe): ar înțelege ce înseamnă pentru popor această instituțiune. Iar o „unificare” prin care s'ar introduce Codul Napoleon cu menținerea cărților funduare în părțile alipite, ar fi iarăși o măsură nepotrivită, *medicina peior morbo*, o lege unificată care n'ar fi unitară și care ar crea o nesiguranță generală.

După părerea mea însă, chestiunea cărților funduare nu poate împiedica mult timp unificarea codului civil. Cei mai mari juriști din Regatul vechi au declarat că această instituțiune trebuie introdusă în tot Regatul României. Nu știu dacă s'au făcut lucrări în această privință, știu numai că eu am făcut un proiect după care, în 3—4 ani, s'ar putea introduce cărțile funduare în toată țara fără cheltuieli mari. Nu sunt necesare lucrări trigonometrice; chestiunea poate fi soluționată în mod simplu. În Ardeal nici acum nu sunt hărți trigonometrice și cărțile funduare sunt totuși bune și sigure, cu toate că nu sunt așa de perfecte ca cele din Ungaria.

În acești 3—4 ani și Codul Napoleon va putea fi modernizat și completat și cred că nici un singur jurist ardelean nu va protesta împotriva introducerii lui. Dar față de propunerea ca acest cod să se întinde în Ardeal pur și simplu, fără pregătiri și fără modificări, să-mi dea voie d-l Xenii, care știe foarte bine nemțește să citez ceva din Faust:

Es erben sich Gesetz und Rechte,
Wie eine ewge krankheit fort.

Sie schleppen sich von Geschlecht zu Geschlechte
Und wandeln sacht von Ort zu Ort.

Vernunft wird Unsinn, Wolltat Plage:

Weh dir, dass du ein Enkel bist. . . .

(Se moștenesc legea și dreptul ca o boală eternă. Ele se târăsc din generație în generație și umblă încet dintr'o țară într'alta. Se transformă rațiunea în absurditate, binefacerea în chin: vai de tine că ești nepot).

După cum se vede sunt de acord atât cu d-l Xenii, cât și cu d-l Dobrescu asupra punctelor principale. Propriu zis, cu d-l Xenii sunt de acord întru toate, ne separă numai o singură chestie: d-l Xenii cere *imediată* introducerea a codului Napoleon, iar eu cer 3—4 ani pentru facerea modificărilor necesare, dând dreptate domnului Dobrescu, în ceea ce privește accentuarea mai tare a dreptății sociale și eliminarea unui formalism intolerabil.

„*Vieux et savant, il n'aimeait pas les nouveautés*”, zice Anatole France despre una din figurile sale nemuritoare. Din nenorocire, din aceste două adjective, nu ni se poate aplica decât cel dintâiu și prin urmare recunosc necesitatea tuturor reformelor oportune. Totuși cred că chestiunea codului civil nu poate fi atât de urgentă, încât să nu fie timp nici pentru modificarea dispozițiilor greșite și pentru completarea lacunelor. Ihering a spus că schimbarea codului civil are importanță egală cu schimbarea religiei unei națiuni. Lucrul de căpetenie este că toată națiunea să fie mulțumită. Cred că nici d-l Xenii nu vrea ca introducerea Codului Napoleon în părțile alipite să se facă *more patrio*, de azi pe mâine, fără *vacatio legis* și fără dispozițiuni transitorii, așa cum a fost întinsă în Ardeal legea vămilor (de azi pe mâine și fără să fie publicată) și multe alte legi.

N'am vorbit despre *necesitatea* unificării. Părerea mea este, că un drept civil neunificat este mai bun, de cât un drept civil unificat. Aceasta numai din punct de vedere *juridic*. Și după părerea mea, un drept civil *cutumier* este totdeauna mai bun, decât un drept civil *codificat*. Acestea sunt probleme vechi, despre cari s'a scris și vorbit mult. Ar fi de prisos să repet cunoscutele argumente pro et contra. Mă mulțumesc deci numai cu aceste declarații teoretice, pentru ca expunerile mele să nu fie interpretate în sensul că eu, *ca jurist*, sunt *in thesi* pentru un drept civil codificat.

Altă chestie este, dacă din punctul de vedere *politic*, interesele României întregite cer sau nu crearea unui sistem de drept unitar și codificat. Nu m'am ocupat niciodată cu politica și prin urmare nu pot avea nici o părere. Mă închin deci înaintea autorității domnului Xenii care, ca om de stat, poate aprecia împrejurările și argumentele de ordin politic.

ȘTEFAN LADAY
Jurisconsult — Cluj

Curțile de Apel din Ardeal

Instanțe de recurs

Curțile de Apel din Ardeal spre deosebire de Curțile de Apel din vechiul regat aveau în competența lor, în baza procedurilor civile și penale locale, judecata recursurilor, contra hotărârilor pronunțate de Tribunalele ca instanță de apel.

Legea de organizare judecătorească din 14 Aprilie 1925, lege de unificare, prin art. 2 al. II, a pus ca principiu general că toate hotărârile tribunalelor ordinare, pronunțate ca instanțe de apel, să fie judecate de Curtea de Casație, iar prin art. 318 al. final a decis că toate recursurile pendinte în fața Curților apel din Ardeal și Bucovina, la data promulgării legii de organizare judecătorească să continue a fi judecate de aceste curți.

Ca consecință a acestor texte Curțile Apel din Ardeal încetează de a mai fi instanțe de recurs, iar Inalta Curte de Casație, s'a văzut deodată încărcată cu un număr de procese ce înțrecea puterea ei de activitate.

Față de acest inconvenient, s'a profitat de venirea legii pentru accelerarea judecăților, (19 Mai 1925) și s'a introdus textul art. 58 care decide, că recursurile contra sentințelor definitive ale tribunalelor date în competența Curților de apel din Ardeal, prin *legile de procedură în vigoare* în acele circumscripții, vor continua a fi judecate de acele Curți până la unificarea completă a legilor de procedură cu privire la competență și căile de atac.

Aceasta bine înțeles în materie civilă și comercială, dat fiind, că articolul făcea parte dintr'o procedură civilă.

În ce privește afacerile penale s'a venit cu o lege specială, legea din 17 Martie 1926 (Monit. Of. No. 64 din 18 Martie), prin care s'a decis că art. 58 din legea pentru accelerarea judecăților se va aplica și în materie penală.

Iacă deci, cum din nou, Curțile de Apel din Ardeal și-au recăpătat competența de instanță de casare. Pe baza acestor texte de lege, ele reîncep judecarea recursurilor, ținute în suspensie de Inalta Curte de Casație și cele care se introducea mai departe.

La judecarea lor, Curțile de Apel se conduceau după regulile de competență, condițiuni de admitere și judecată prevăzute de legile de procedură civilă și penală în vigoare în Ardeal, căci spre deosebire de Vechiul Regat, aceste proceduri reglementează și procedura instanței de casație.

La 20 Decembrie 1925 se promulgă noua lege pentru Curtea de Casație și Justiție, cu principiul general, spus cu multă emfază, în art. 1, că pentru întreg Statul român există o singură înaltă Curte de Casație și de Justiție pentru ca imediat prin art. 2 să zică: „Se exceptează cazurile în cari, prin derogare dela competența generală a acestei Curți ca instanță de recurs, legea va fi atribuit altei instanțe a cărei competență”.

În adevăr această lege prin art. 79 al. III zice: „Instanța de casare pentru Basarabia și Bucovina este înalta Curte de Casație (parcă aceste provincii n'ar fi făcut parte din Statul român), iar pentru circumscripțiile Curților de apel Ardeal (sic) în acele cauze în care după legiuirea de până acum au fost instanțe de revizuire (recurs) — o Curte de Apel — rămâne aceiași Curte de Apel care va judeca recursul după normele de competență de până acum, în toate celelalte cazuri instanța competente rămâne Curtea de casație”.

Iată deci cum prin însăși legea pentru Curtea de Casație se face o derogare și se lasă Curților de Apel din Ardeal competența de instanțe de casare, conform legiurilor de mai înainte.

Odată cu punerea în aplicare a legii pentru Curtea de Casație s'a pus întrebarea: *după care norme se vor constitui și judeca Curțile de Apel din Ardeal când își vor exercita atribuțiunile de instanțe de recurs?*

După normele de constituire și judecare de mai în-

ainte sau după normele indicate de legea Curței de Casație?, căci trebuie știut că între aceste norme există o oarecare diferență.

Dificultatea vine de acolo: I) Că art. 79 din legea pentru Curtea de Casație prin aliniatul al II-lea pune ca principiu general: „În contra lor (sentințele, deciziunile și încheierile date de instanța a doua desăvârșite) nu se admite nici o cale de atac decât numai recursul în casare conform *dispozițiunilor acestei legi*”, iar prin aliniatul al III-lea care lasă în atribuția Curților de Apel din Ardeal judecarea unor recursuri zice: „va judeca recursul după *normele de competență* de până acum”.

II) Că art. 80 zice: „Sentințele, deciziunile și încheierile date de instanțele din Ardeal — înaintea promulgării legii de față — sunt supuse în privința căilor de atac, legilor în vigoare în momentul când au fost pronunțate”.

III) Că art. 81 prevede desființarea, pentru viitor, a tuturor dispozițiunilor din legile de procedură civilă în vigoare în Ardeal, Basarabia și Bucovina, care regulează procedura înaintea Curței de Casație.

IV) Că art. 82 ordonă că cererile de revizuire introduse în timp de o lună după promulgarea legii de față vor fi primite drept cereri de recurs în casare și *judecate conform legii de față*.

V) În fine că art. 87 declară abrogate toate legile și regulamentele contrarii legii de față.

Cei care susțin că trebuie urmate normele prevăzute în legea pentru Curtea de Casație argumentează în felul acesta:

Normele din procedura civilă Ardeleană în ce privește judecarea recursurilor sunt cu totul abrogate prin art. 87 din legea pentru Curtea de Casație și această abrogarea este consfințită și de art. 82 care ordonă ca dela o lună dela punerea în aplicare a legii, judecata are să se urmeze conform acestei legi (Codul de Procedură Civilă întocmit de Dr. I. Papp și Paul Balașiu).

Alții trag aceeași concluzie din faptul că legea în mod general (art. 79 al. II) decide ca judecata recursurilor trebuie să se facă *conform dispozițiunilor legii pentru Curtea de casație* și că pentru Curțile de apel din Ardeal n'a lăsat legea în vigoare decât normele de competență de mai înainte (art. 79 al. III).

Alții trag argumente și din art. 80 care prevede ca să se respecte căile de atac impuse de legile anterioare. Ia hotărârile pronunțate înainte de legea pentru Curtea de Casație, și zic că dela acest moment înainte recursurile ce urmează să se judece de Curțile de Apel din Ardeal vor urma normele din legea pentru Curtea de Casație.

Alții în fine consideră desființate în mod categoric dispozițiunile legilor de procedură relative la judecarea recursurilor din Ardeal prin art. 81, care decide pentru toate instanțele de casare, nu numai pentru Curtea de Casație.

Între cei care au îmbrățișat părereă contrarie fiind și subsemnatul voi căuta să demonstrez că cei care susțin teza, că normele după care se conduceau Curțile de Apel din Ardeal în judecarea recursurilor trebuiesc înlăturate, sunt într'o mare eroare juridică.

Voi pleca mai întâi dela modul de constituire a completului de judecată care după toate procedurile din lume este un caz de nulitate a hotărârilor.

Voi întreba în primul rând, pe cei care refuză de a se conduce după legile în vigoare în Ardeal, înainte de legea pentru Curtea de Casație, pentru ce se constituiesc și judecă în completul de trei, când legea Curței de

Casație prevede judecata cu completul de 7 și pentru divergente cu 11?

După care lege, dacă nu după legea în vigoare anterioară, lelei Curței de Casație, se constituiesc astfel?

Este chiar o imposibilitate legală ca să se constituiască altfel.

În 7 nu se poate căci legea de organizare nu prevede pentru o secție mai mult de 5 membri.

În 5 — așa cum se constituie unile Curți — de amenea nu se poate căci legea de organizare judecătorească în adevăr prevede completul de 5 pentru judecarea recursurilor însă o spune categoric (art. 37 al. 5) că acest complet se formează din 5 membri pentru judecarea recursurilor prevăzute în art. 2 al. III al. legii în care nu intră recursurile civile sau penale.

Am arătat la începutul acestui articol că, Curților de Apel din Ardeal li s'au luat atribuțiunea de instanță de casare prin legea de organizare judecătorească din 1925 și că li s'au redat această atribuțiune, la puțin timp, prin legea pentru accelerarea judecăților, și că procedura de recurs a trebuit să fie tot procedură de recurs din legile de procedură Ardelene, nu procedură de recurs a Inaltei Curți de casație în vigoare în momentul acela.

Aceasta o spune categoric art. 58 din legea pentru accelerarea judecăților și tot acest articol spune tot așa de categoric, că aceste instanțe vor continua a judeca astfel: „până la unificarea *completă* a legilor de procedură cu privire la competență și căile de atac”.

Față de noua lege pentru Curtea de Casație, care urmează lelei pentru accelerarea judecăților, se impun trei întrebări: 1) A abrogat, legea Curței de casație, art. 58 din legea pentru accelerarea judecăților?

2) Este legea pentru Curtea de Casație acea lege pe care a prevăzut-o art. 58 din legea pentru accelerarea judecăților, ca termen la creierea căreia trebuie să-i înceteze aplicația?

3) Impune legea pentru Curtea de Casație, ca procedura ei specială de recurs să fie aplicată și celorlalte instanțe de recurs pe care le recunoaște ca atare?

Că legea Curței de Casație n'a abrogat art. 58 din legea pentru accelerarea judecăților, rezultă pe deoparte din faptul că nu o spune categoric generalitatea art. 87 nefiind suficientă, iar pe de altă parte rezultă și din faptul că posterior lelei pentru Curtea de Casație s'a venit cu legea din 17 Martie 1926 (Mon. Of. No. 64 din 18 Martie) prin care se accentuează cu tărie, că art. 58 din legea pentru accelerarea judecăților se va aplica și în materie penală, ceea ce nu ar fi avut loc dacă art. 58 ar fi fost abrogat pentru materia civilă.

Că legea pentru Curtea de Casație nu este legea față de existență căreia trebuia să înceteze aplicarea și vigoarea art. 58 din legea pentru accelerarea judecăților, este evident, căci legea pentru Curtea de Casație este o lege de unificare *parțială* nu *completă* a procedurii cu privire la competență și căile de atac.

Aceasta rezultă din natura ei necontestată, de lege specială și din faptul că lasă mai departe ca instanță de recurs, Curțile de Apel din Ardeal. Ceva mai mult, spune precis în art. 79 al. III, că aceste instanțe vor judeca recursul după normele de *competență* de până acum.

Trecem la a treia întrebare și anume dacă legea pentru Curtea de Casație impune ca procedura ei specială să fie aplicată și celorlalte instanțe de Casare pe care le recunoaște ca atare, cu alte cuvinte dacă această procedură este procedură de drept comun în materia recursurilor.

Un text precis în această privință lipsește, așa că calea deducției se impune.

Mai întâi de toate răspunsul ce am dat la celelalte două întrebări cred că implicit a precizat că Curților de Apel din Ardeal nu li s'au adus nici o schimbare și că ele au rămas să se conducă mai departe de procedura de recurs în vigoare mai înainte și care este reglementată de actualele proceduri: civilă și penală.

Dar mai sunt și alte argumente:

Un argument ni-l dă art. 81 din legea pentru Curtea de Casație. Acest articol dispune desființarea pentru viitor a tuturor dispozițiilor legilor de procedură civilă Ardeleană care regulează procedura numai înaintea *Curții de Casație* nu și înaintea Curților de Apel ca instanță de casare din Ardeal și aceasta a ținut să o explice legiuitorul prin paranteza ce urmează mai ales când accentuează: „la acea instanță” (Curții de Casație).

Se știe că Curțile de Apel din întreaga țară au, în baza lelei de organizare unificată; atribuția de instanță de casare față de deciziunile comisiilor de apel în materie fiscală precum și în materie de contravenții la legile fiscale, la legile monopolurilor Statului și la legea de urmărire.

Ei bine prin legea din 27 Aprilie 1926 se unifică termenul de recurs în materie fiscală — iar — articolele: 32 35 36 al. 1 3 4 5 și 6, 37 42 46 51 55 și 56 din legea pentru Curtea de Casație cari reglementează procedura specială recursului, devin aplicabile și Curților de apel când judecă ca instanță de casare în asemenea materie.

Oare din această împrejurare nu rezultă în mod neîndoios că înainte de 27 Aprilie 1926 aceste articole, cari de fapt prevăd procedura specială recursului, își aveau aplicarea numai în fața Curții de Casație? și că în tot cazul această procedură nu a fost creată ca o procedură de drept comun în materie de recurs?

Trecem mai departe și să vedem cum s'a dezvoltat jurisprudența Inaltei Curți de casație în această privință în mod lăaturalnic dacă nu în mod precis deși a fost sesizat d-l procuror General al acestei instanțe, de către Curtea de Apel Cluj.

Că desființarea pentru viitor a tuturor dispozițiilor legilor de procedură civilă Ardeleană care reglementează materia recursului, a fost proclamată numai pentru Curtea de Casație, avem decizia Inaltei Curți s. I, No. 1713 din 24 Iunie 1927 care zice: „Legea pentru Curtea de Casație din Decembrie 1925, prin art. 81 desființează, dela data promulgării legii, toate dispozițiile legilor de procedură civilă în vigoare înaintea Curților de Apel din Brașov, Cluj, Oradea, Timișoara și Târgu-Mureș, Basarabia și Bucovina, care regulează procedura înaintea Curții de Casație.”

Cât privește materia penală Inalta Curte de casație este și mai categorică: căci iată cum se rosteste decizia No. 3735 din 1926 a sec. II: „Din art. 38 și 81 din legea C. de Cas. rezultă că dispozițiile lelei de proc. pen. din Ardeal, cu privire la procedura recursului, modul și termenii în care se declară, nu au fost abrogate prin legea C. de Cas. și că art. 36 din legea Curții de Casație, după care motivele de casare în materie penală pot fi depuse până la prima zi fixată pentru judecată se aplică numai afacerilor din vechiul regat”.

Cât de riguros trebuie interpretată, excepția ce face legea din 27 Aprilie 1926 care impune procedura recursului din legea pentru Curtea de Casație și Curțile de Apel ca instanță de Casare, se poate vedea din decizia Inaltei Curți de Casație s. u. No. 23 din 10 Iunie 1927, care într-o chestie dubioasă, proclamă principal că acea procedură nu poate să o aplice Curții de Apel decât în materie fiscală și anume în anumitele afaceri enumerate în legea din 17 Aprilie 1926.

Revenind acum la argumentele adversarilor părerii noastre, vom căuta să demonstrăm, în afară de ceea ce am argumentat mai sus, că acele argumente deși la prima vedere ar avea aparența impunătoare, au ca bază poziții cu totul false.

Se argumentează în primul loc, că normele din procedura civilă Ardeleană în ce privește judecarea recursurilor sunt cu totul abrogate prin art. 87 din legea pentru Curtea de Casație și că această abrogare este confirmată și de art. 82 aceiași lege.

Art. 87 în primul aliniat zice: „Sunt abrogate legile și regulamentele contrarii legii de față”, iar art. 82 zice: „Cererile de reviziune introduse în timp de o lună după promulgarea legii de față vor fi primite drept cereri de recurs în casare și judecate conform legii de față”.

Mai întâi de toate se impune o explicație:

Procedura civilă ardeleană ca și cea penală au aceleași norme pentru judecarea recursurilor atât pentru Curtea de Casație cât și pentru Curțile de Apel ca instanțe de recurs, iar calea de atac, adică recursul a fost tradusă de juriștii ardeleni cu cuvântul de reviziune și chiar s'au încăpățânat a demonstra că reviziunea are alt înțeles decât cuvântul recurs întrebându-l de juriștii și legile din vechiul regat.

Pentru ca să se curme această discuțiune, s'a introdus în lege textul articolului 82 mai sus citat.

Cât privește principiul pus în art. 87 și anume că se abrogă legile și regulamentele contrarii legii pentru Curtea de Casație, el trebuie privit ca un principiu general, dela care nu trebuiesc înlăturate excepțiile prevăzute de aceiași lege.

Din dispozițiile art. 79 al. III și 81 rezultă în mod indubitabil că legea pentru Curtea de Casație n'a înțeles să reglementeze decât procedura judecării recursurilor în fața Curții de Casație, neatingând cu nimic aceiași procedură în fața Curților de Apel ca instanță de recurs. Deci de unde până la promulgarea legii pentru Curtea de Casație, procedura judecării recursurilor era o procedură comună, atât a Curții de Casație cât și a Curților de Apel ca instanțe de recurs, dela această dată, această procedură a fost abrogată pentru Curtea de Casație.

La această argumentație adăugându-se și faptul că legea pentru Curtea de Casație este o lege specială a acestei Inalte instanțe, explicația dispozițiilor articolului 87 devine și mai clară, că ceea ce s'a înțeles a se abroga a fost legile și regulamentele exclusiv referitoare la această instanță.

Se mai argumentează că procedura judecării recursurilor în fața Curților de Apel ca instanță de recurs, este cea prevăzută de legea pentru Curtea de Casație, cu textul articolului 79 al. II și anume cu partea finală a următoarei fraze: „In contra lor (este vorba de deciziile etc.) nu se admite nici o cale de atac decât numai recursul în casare conform dispozițiilor acestei legi”.

Din citirea acestui text se poate ușor vedea că legea pune un principiu general și această bine înțeles numai pentru Curtea de Casație, nu și pentru instan-

țele care le exceptează și le enumără mai jos, adică pentru Curțile de Apel din Ardeal.

O analogie cred că va clarifica și mai bine sensul ultimei părți a textului art. 79 al. II.

Tot legea pentru Curtea de Casație prin art. 77 declară tribunalele din Ardeal ca instanță de recurs în anumite hotărâri ale judecătorilor din circumscripțiile lor, și textul art. 79 al. II: „vor putea fi atacate cu recurs în casare, în conformitate cu legea de față”.

Oare, bazat pe acest text, trebuie înțeles că în fața tribunalului se va urma procedura de recurs a Inaltei Curți de casație și că s'a abrogat art. 64 din legea pentru acclerarea judecăților, lege care unifică în această materie, judecătoriile de pace din vechiul regat cu cele din Ardeal și care prevede ca procedură de recurs pe cea prevăzută de art. 107 și 108 din legea judecătorilor din vechiul regat?

Trecem în fine la ultima argumentație și anume că din modul cum este redactat art. 80 ar rezulta, că procedura judecării recursului ar fi și pentru Curțile de Apel aceiași ca și a Curții de Casație.

Acest articol prevede, că în ce privește căile de atac contra hotărârilor pronunțate de instanțele din circumscripțiile Curților de Apel din Ardeal, Bucovina și Basarabia înainte de promulgarea legii pentru Curtea de Casație, sunt supuse legilor în vigoare în momentul când au fost pronunțate.

Singurul fapt, că legiuitorul tratează la un loc instanțele din Ardeal, Bucovina și Basarabia în acest articol ar fi suficient ca să se demonstreze netemeinicia argumentației per a contrario sus indicate, dar dacă punem alături acest articol cu art. 81, interpretarea se impune dela sine.

Legiuitorul era obligat, față de natura legilor de procedură să prevadă, care va fi procedura în fața Inaltei instanțe, și numai în fața acestei instanțe, pentru trecut și care pentru viitor.

Din cele expuse mai sus, rezultă, credem, cu prisosință un lucru și anume greutățile la care a dat naștere noua lege pentru Curtea de Casație, greutăți care vor exista atâta timp cât, Inalta Curte de Casație va avea o lege specială.

În această privință trebuie să recunoaștem că este mult mai bun sistemul legiurilor Austro-Ungare care tratează recursul și procedura lui cum și instanțele de recurs în legea de drept comun și alături de celelalte căi de atac, proceduri și instanțe.

Din tratarea la un loc a procedurii de judecată, concordanța devine mai lesnicioasă, pe câtă vreme tratarea ei în mod separat are ca mare păcat tocmai neconcordanța ori cât de atent ar fi legiuitorul.

Credem, că asupra acestui fapt ar trebui să reflecteze legiuitorul procedurii unificatoare și ar fi de dorit ca unificarea să fie impusă nu numai față de legile de procedură din diferitele părți ale țării dar și cu codificare.

I. MANESCU

Președinte la Curtea de Apel, Cluj

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 13 Decembrie 1927

Președinția d-lui OSCAR NICOLESCU, Prim-președ.
Decizia No. 5342

Ardeal, Chirii. Competință.

Sentință dată în apel de tribunal, în Ardeal, în materie de abatere la art. 46 l. chiriilor. Instanța competentă a judeca recursul.

Recursul făcut contra unei sentințe date de un tri-

bunal din Ardeal, ca instanță de apel, în materie de infracțiune la art. 46 din legea chiriilor, ca în speță, se judecă de Curtea de Apel respectivă, iar nu de Curtea de Casație.

Curtea, completându-se cu numărul cerut de art. 15 din legea sa organică, a luat în cercetare cesiunea, rămasă în divergență, de a se ști dacă această Inaltă Curte Secția II-a, sau Curtea de Apel din Timișoara, este competente a judeca recursul declarat de apărătorul inculpatului Löv Mihail în contra sentinței cu No. 2685 din 925 a Tribunalului Deva.

In lipsa recurentului.

Ascultând pe d-l Procuror Macarovici în concluziunile puse pentru trimiterea recursului în judecata Curții de Apel.

Deliberând,

Asupra cesiunei, rămasă în divergență, de a se ști dacă această Inaltă Curte Secția II-a, sau Curtea de Apel din Timișoara, este competente a judeca recursul declarat de apărătorul inculpatului Löv Mihail în contra sentinței cu No. 2685 din 925 a Tribunalului Deva:

Având în vedere că din lucrările din dosar rezultă că prin hotărârea cu No. 1865 din 925 judecătoria ocolului Orăștie a condamnat pe inculpatul Löv Mihail la 200 lei amendă în baza art. 46 din legea chiriilor, precum și la plata de despăgubiri către partea civilă; că, în contra acestei hotărâri inculpatul făcând apel, Tribunalul Deva l'a admis în parte, reducând amenda la 1000 lei, prin sentința cu No. 2685 din 925.

Că, această sentință, fiind atacată cu recurs de către apărătorul inculpatului, și recursul fiind trimis în judecata Curții de Apel din Timișoara S. I-a, această Curte de Apel și-a declinat competența prin decizia No. 2459 din 926 și a dispus ca dosarul să fie înaintat acestei Inalte Curți.

Având în vedere că pentru a da această soluțiune, Curtea de Apel argumentează că întrucât legea chiriilor este o lege specială, care nu statornicește care a nume este instanța de recurs, recursul în asemenea materie urmează a fi judecat, în conformitate cu art. 2 din legea de organizare judecătorească, de Inalta Curte de Casație.

Considerând că legea pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași din Martie 1924, la care a contravenit numitul recurent, dispune în alin. II că delictul ce prevede și sancționează în alin. I este de competența judecătorului de ocol în primă instanță, și va fi judecat după regulile și procedura legii privitoare la instruirea și judecarea flagrantelor delicta, ale cărei dispozițiuni, cu privire numai la delictul de mai sus, se întind în tot cuprinsul țării; că, această din urmă lege deasemenea arată numai că flagrantele delicta se judecă de judecătorul de ocol în primă instanță, și de tribunal în apel, fără a arăta care este instanța competente a judeca recursul;

Considerând, în adevăr, că art. 2 din legea de organizare judecătorească din 1924, modificată în 1925, prescrie în alin. 2 că, atunci când legi speciale nu statornicesc anume instanța de recurs, hotărârile Curților de Apel și ale Curților cu Jurați precum și acelea date de tribunalele ordinare ca instanțe de apel, vor fi pronunțate cu recurs la Inalta Curte de Casație.

Considerând, însă, că legea accelerării judecăților, intrată în vigoare cu începere de la 15 Septembrie 1925, dispune prin art. 58 ult. al. că recursurile contra sentințelor definitive ale tribunalelor din circumscripțiunile Curților de Apel din Brașov, Cluj, Târgu-Mureș, Timișoara și Oradia Mare, vor continua a fi ju-

decate de acele Curți de Apel până la unificarea completă a legilor de procedură cu privire la competență și căile de atac; că, potrivit articolului unic din legea publicată în Monitorul Oficial cu No. 64 din 18 Martie 1926, dispozițiunile de mai sus din art. 58 al legii accelerării judecăților, se aplică și în materie penală, ca în speță.

Considerând, pe de altă parte, că art. 46 din legea chiriilor, și legea asupra flagrantelor delicta la care trimite acest art. 46, nearătând decât prima instanță, judecătoria, și cea de a doua instanță, tribunalul, urmează că, în ce privește instanța de recurs, să se aplice dreptului comun.

Că, în Ardeal dreptul comun cu privire la regulile de competență în materie penală sunt cuprinse în codul de procedură penală în vigoare acolo și în prezent; că, art. 426 din acest cod dispune în mod categoric că recursurile contra sentințelor date de tribunal ca instanță de apel se judecă de Curtea de Apel respectivă.

Că, art. 79 alin. III din legea Curții de Casație din Decembrie 1925 prevede „că instanța de casare pentru circumscripția Curților de Apel din Brașov, Cluj, Oradia Mare, Târgu Mureș și Timișoara în acele cauze în cari după legiuirea de până acum a fost instanța de revizuire (recurs), o Curte de Apel, rămâne aceeași Curte de apel care va judeca recursul după normele de competență de până acum“.

Că, prin urmare, în speță în mod greșit și cu nesocotirea dispozițiunilor de lege cuprinse în textele de lege de mai sus, Curtea de Apel din Timișoara s. I a decis că nu este îndrituită a judeca recursul făcut de apărătorul inculpatului Löv Mihail în contra sentinței dată de Tribunal în a doua instanță în materie penală.

Că, astfel fiind și regulând competența, recursul de mai sus urmează a fi trimis în judecata zisei Curți de Apel, singura competente după lege.

Pentru aceste motive Curtea constată etc.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA I COM.

Audiența dela 11 Mai 1926

Președinția d-lui COMAN NEGOESCU, Președinte
Direcțiunea Generală C. F. R. cu soții Elena și Eugeniu Dabija
Sentința No. 524

Contract de transport cu Căile ferate. Bagaje predate. Bagaje de mână. Pierderea lor. Responsabilitate contractuală. Responsabilitate delictuală. Art. 425 c. com. art. 997, 998, 1473, 1475, și 1623 c. civ.

Bagajele predate fac obiectul unui contract de transport de lucruri distincte, grefat însă pe contractul de transport al persoanei proprietarului; bagajele de mână rămân în afara legăturii contractuale de transport de persoane dintre proprietarul căruia aparțin și Călea ferată.

Rezultă dar că în caz de pierdere, responsabilitatea Direcțiunii C. F. R. pentru bagajele predate este contractuală, așa cum de altfel art. 1475 c. civ. și art. 425 c. com. prescriu; pe când răspunderea numitei pentru bagajele de mână este delictuală, în cazurile de culpă sau neglijență stipulate de art. 997 și 998 c. civ.

Și atunci, pentru bagajele predate, dovada cazului fortuit sau a forței majore, care suprimă responsabilitatea cărașului, incumbă acestuia (art. 425 c. com.), iar pentru bagajele de mână, neglijența sau culpa care naște responsabilitatea cărașului, călătorul păgubit trebuie să o dovedească.

Tribunalul,

Asupra opoziției făcute de către Direcția Generală a Căilor Ferate Române, cu petiția înregistrată la Nr. 42169 din 1925, în contra sentinței Nr. 1149 din 16 Octombrie 1925.

Având în vedere că prin această sentință a fost admisă în totul acțiunea pe care soții Elena și Eugeniu Dabija, au întentat-o opoziției, obligându-se aceasta din urmă să plătească numiților suma de 113,170 lei, cu procente legale dela data întentării acțiunii.

Având în vedere că intimații își întemeiază acțiunea astfel admisă, pe faptul — găsit dovedit cu depozițiile martorilor Maria Ceasnic, Grigore Careba și Ștefan Calin — că în ziua de 25 Noembrie 1922, aflându-se în trenul accelerat Nr. 4, le-a ars bagaje de mână de-o valoare corespunzătoare, din cauza incendierii vagonului în care călătoreau.

Având în vedere că în fapt este necontestat că intimații se aflau, în ziua de 25 Noembrie 1922, în trenul accelerat Nr. 4, venind dela Timișoara la București; că numiții aveau cu ei, în compartiment, 3 geamantane cu diverse obiecte de îmbrăcăminte, încălțăminte, lingerie și bijuterii; și că, aproape de București, incendiindu-se vagonul în care călătoreau, toate aceste obiecte au ars.

Având în vedere că după regulamentul de transport al Căilor Ferate, două feluri de bagaje se pot transporta: bagaje de mână, constând din obiecte mici, ușor portative, pe cari călătorul le ia cu sine, sub privegherea sa, în vagonul în care călătorește; și bagaje predate, constând din obiecte cari de obicei se întrebuntesc la călătorie, precum: cufere, geamantane, saci de voiaj, etc., de dimensiuni și greutate mai mare decât cele dintâi, cari se predau, sub liberare de recipisă, și cari se transportă, odată cu călătorul în vagoane speciale.

Având în vedere că deși ambele aceste feluri de bagaje presupun încheierea prealabilă a unui contract de transport al persoanei proprietarului lor totuși condițiunea lor juridică nu este în toate identică.

Că într'adevăr, faptul că bagajele de mână sunt luate de călător cu el în vagon și trebuiesc priveghate de dânsul, și împrejurarea că bagajele predate sunt încredințate, sub luare de recipisă, organelor administrației Căilor Ferate, spre a fi transportate, sub privegherea lor, în vagon deosebit, arată, că acestea din urmă fac obiectul unui contract de transport de lucruri distinct, grefat însă pe contractul de transport al persoanei proprietarului; pe când însă bagajele de mână rămân în afara legăturii contractuale de transport de persoane, dintre proprietarul căruia aparțin și Calea Ferată.

Având în vedere că nu s'ar putea spune cum că transportul bagajelor de mână fiind un accesoriu al transportului persoanei proprietarului, trebuie să prezinte aceiași natură juridică și trebuie să producă aceleasi efecte ca și principalul pentru că faptul că ele nu sunt luate în primire de Calea Ferată, împrejurarea că sunt lăsate sub privegherea proprietarului călător și considerația că prin acesta, sunt necunoscute în existența și importanța lor, organelor administrației cărăușe, — toate acestea fac să nu intre în sfera de întindere a contractului de transportul persoanei proprietarului.

Că deasemenea, legământ contractual, pentru aceste bagaje, între călător și Calea Ferată, nu poate exista nici în virtutea art. 1473 combinat cu art. 1623 din codul civil, pentru că ideea unui contract de depozit — și încă necesar — nu se poate concepe pentru niște colete, de o greutate, de un număr și cu un continut necunoscut administrației Căilor Ferate, și pe cari călătorul în toată libertatea și cu toată flexiunea, le-a păstrat cu el, în loc să le predea, constituindu-se astfel în mod cu totul voluntar păzitorul lor.

Având în vedere că din această deosebire dintre bagajele de mână și bagajele predate, rezultă că în caz de pierdere, responsabilitatea Direcției Căilor Ferate pentru bagajele predate este contractuală, așa cum de altfel art. 1475 din codul civil și art. 425 din codul de comerț prescriu; pe când răspun-

derea numitei pentru bagajele de mână, în neexistența unei legături contractuale, în ce privește transportul lor, nu poate fi decât delictuală, în cazurile de culpă sau neglijență, stipulate de art. 997 și 998 din codul civil.

Considerând că această deosebire dintre cele două feluri de bagaje, nu e fără de importanță, pentru că unde, în responsabilitatea contractuală, dovada cazului fortuit sau a forței majore care suprimă responsabilitatea cărăușului, incumbă acestuia (art. 425 cod. com.), în responsabilitatea delictuală, neglijența sau culpa care naște responsabilitatea cărăușului, călătorul păgubit trebuie să o dovedească.

Având în vedere că față cu aceste principii, responsabilitatea opoziției pentru bagajele de mână ce intimații le aveau cu ei în vagon, în timpul executării contractului de transport de persoane, încheiat cu numita și cari au fost distruse de incendiu, nu e contractuală, pentru că intimații să fie scutiți de orice probă în acțiunea lor de daune, ci e delictuală, dacă vor stabili culpa sau neglijența opoziției în nașterea incendiului care a distrus aceste bagaje.

Având în vedere că în această privință, dovada neglijenței opoziției în provocarea incendiului, reese cu prisosință din întrebările ce le-a formulat în interogatorul pus intimaților și din concluziunile sale scrise, pentru că și printr'unele și printr'altele recunoaște că incendiul se datorește prezenței în vagon a unui călător cu o damigeană cu un lichid ușor incendibil, prezentă oprită de art. 29 din regulament și datorită numai lipsei de control din partea organelor sale, asupra bagajelor de mână ale călătorilor ce-i transportă.

Că prin urmare, responsabilitatea opoziției fiind stabilită, rămâne a se vedea care e cuantumul despăgubirii ce în virtutea zisei responsabilități, o datorește intimaților pentru bagajele arse.

Având în vedere, în această privință, că prin depozițiile martorilor Maria Ceasnic și Grigore Careba, ascultați sub prestare de jurământ, cum și prin prezumțiunea ce rezultă din faptul că intimața Elena Dabija plecă definitiv din Bozovicz la Iași, se stabilește cu suficiență că intimații aveau cu ei în vagonul ce a ars, obiectele ce le pretind, în valoarea pe care o arată: 113.170 lei.

Că din această sumă nu trebuie să se scadă valoarea bijuteriilor, așa cum pretinde în tot cazul opoziția, pentru că despăgubirea intimaților de valoarea bijuteriilor, nu se face în virtutea unui contract de transport, pentru că dispozițiunile art. 431 din codul de comerț să fie aplicabile, ci în virtutea dispozițiilor art. 997 și 998 din codul civil, după cari în caz de responsabilitate delictuală, reparațiunea datorită trebuie să corespundă integralității prejudiciului suferit.

Că, prin urmare, nu este cazul ca sentința prin care opoziția a fost obligată la plata sumei de 113.170 lei, să fie retractată, și așa fiind opoziția prin care numita cerea retractarea, câtă să fie respinsă, cu 5.000 de lei cheltuieli de judecată.

Pentru toate aceste considerațiuni, Trib. respinge opoziția.

(ss) C. Negoescu.

NOTA. — Este controversată chestiunea, rezolvată prin sentința de mai sus, în sensul că numai bagajele predate fac obiectul unui contract de transport de lucruri distinct, grefat pe contractul de transport al persoanei, iar bagajele de mână, luate de călător cu sine în vagon, rămân în afara legăturii contractuale de transport de persoane dintre proprietarul căruia aparțin și Calea ferată, și, în caz de pierdere, responsabilitatea C. F. R. pentru bagajele predate este contractuală, pe când răspunderea C. F. R. pentru bagajele de mână este delictuală, în cazurile de culpă sau neglijență stipulate de art. 997 și 998. C. civ.

Soluția dată de d-l președinte Coman Negoescu ni se pare întemeiată și în concordanță cu principiile de drept.

In sens contrar, a se vedea Trib. Ilfov, secția I com., sentința nr. 1559 din 4 Noembrie 1927, însoțită de o *Notă* critică a d-lui N. G. Vrăbiescu, în *Curierul judiciar* No. 4 din 22 Ianuarie 1928.

ISCOD.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA III C. C.

Audiența de la 28 Noembrie 1927

Președinția d-lui FLORIN FOIȘOREANU, judecător

Sentința civilă No. 901

Daune. Responsabilitatea comitenților. Responsabilitate quasi-delictuală. Repararea integrală a prejudiciului. Art. 998, 1000 c. civ. Valoarea obiectului. Momentul refacerii obiectului distrus.

Culpa prepusului atrage responsabilitatea comitenților.

Responsabilitatea delictuală sau quasi-delictuală, atrage repararea integrală a prejudiciului cauzat, spre deosebire de responsabilitatea contractuală unde întinderea obligațiunii de reparațiune este limitată de art. 1084—1085 c. civ. adică cel ce este în culpă fiind răspunzător numai pentru daune directe.

Despăgubirea se apreciază după valoarea obiectului din momentul când este a se face din nou, iar nu din momentul când obiectul a fost distrus fiindu-se în seamă doar vechimea lui în momentul distrugerii.

Tribunalul,

Asupra acțiunii civile de față intentată cu petiția înreg. la Nr..... și modificată cu petiția înreg. la Nr. de către Mihail Teodoru, Căpitan Nicolae Teodoru, Petre Teodoru și Ion Dorobanțu împotriva Ministerului de Industrie și Regiei Monopolurilor Statului și prin care cere să fie condamnați părții solidar la plata sumei de 2.245.325 lei cu titlul de daune.

Având în vedere actele dela dosar și susținerile orale și scrise ale părților, din care se constată în fapt următoarele:

Reclamantii sunt proprietarii unei magazii în Oltenița. În anul 1918, după retragerea armatelor inamice, magazia a fost lută în primire de Comandantul garnizoanei române din Oltenița și predată serviciului refacerii din Ministerul de Industrie și Comerț, iar Direcția Regiei Monopolurilor Statului și-a instalat și dânsa acolo un depozit pentru fermentarea tutunului.

În anul 1920, magazia aceasta arde complet.

Reclamantii pornesc prezenta acțiune și cer condamnarea solidar atât a Ministerului de Industrie cât și a Direcției Regiei Monopolurilor Statului la plata sumei de 2.245.325, ce reprezintă atât valoarea construcției, cât și lipsa de folosință pe acest interval a magaziei.

Având în vedere că reclamantii fac dovada că magazia s'a aprins din culpa prepusului însărcinat cu supravegherea imobilului și anume Idris Asan cu ordonanta definitivă a Cabinetului II de instrucție Tribunalul Ilfov, de unde reese că focul a luat naștere din neglijența prepusului R. M. S., precum și cu procesul verbal al Comisarului orașului Oltenița.

Considerând că în drept prezenta acțiune se întemeiază pe dispozițiunile art. 1.000 c. civ. care prevede responsabilitatea comitenților pentru faptele prepușilor lor și pe disp. art. 998 c. civ.

Că în speță, se dovedește și nici nu se contestă că magazia a luat foc din culpa prepusului Regiei Monopolurilor Statului, se contestă numai prejudiciul și modul lui de reparare și anume R. M. S. pretinde că nu poate fi ținută răspunzătoare decât de valoarea magaziei din momentul sinistrului, iar nu de aceia din momentul judecării procesului.

Considerând că în materie de responsabilitate delictuală sau quasi delictuală, repararea prejudiciului trebuie să fie integra-

lă, spre deosebire de responsabilitatea contractuală unde întinderea obligațiunii de reparațiune este limitată de dispozițiile art. 1084 și 1085 c. civ., cel ce este în culpă nefiind răspunzător decât de daunele directe.

Că deci aceste articole neaplicându-se și în responsabilitatea quasi-delictuală, urmează că în această materie repararea prejudiciului trebuie să fie integrală.

Că prin reparare integrală se înțelege repunerea lucrului în starea de mai înainte.

Că în speță, magazia fiind distrusă de incendiu, repararea prejudiciului constă în acordarea unei despăgubiri suficiente pentru reconstruirea imobilului; ori această despăgubire nu poate fi apreciată după valoarea imobilului din momentul sinistrului, ci după aceia din momentul în care urmează a se face reconstruirea imobilului, căci dacă există vreo deosebire de valoare între aceste două momente și dacă prin ipoteză, valoarea din momentul reconstruirii ar fi mai mare, în asemenea caz luându-se de bază pentru despăgubirea proprietarului momentul sinistrului, suma acordată n'ar mai fi insuficientă pentru repararea integrală a prejudiciului.

Că de asemenea urmează a se ține seama în stabilirea cuantumului despăgubirii de starea imobilului din momentul sinistrului, căci proprietarul s'ar îmbogăți pe nedrept în dauna Răspunzătorului, dacă acesta ar fi obligat să plătească proprietarului valoarea unei case noi fără să se țină seama de vechimea imobilului și de starea lui.

Că în speță se face dovada cu rapoartele de expertiză că valoarea magaziei în momentul sinistrului era de 660.000, iar astăzi de 2.245.325.

Că ținând seama de starea magaziei, Tribunalul apreciază că suma de 1.400.000 este suficientă pentru reconstruirea magaziei.

Că de asemenea urmează a se acorda și suma de 200.000 lei ce reprezintă lipsa de folosință a imobilului pe timp de cinci ani.

Că acțiunea e fondată în parte și urmează a fi obligați părții solidari la plata sumei de lei 1.600.000.

Văzând și cererea de speze care Tribunalul în apreciere le fixează la suma de lei 10.000.

Pentru aceste motive, Tribunalul admite în parte, etc.

(ss) Florin Foișoreanu. St. Stoenscu.

JUD. OCOL. RURAL POGOANE-BUZAU

Audiența dela 28 Sept. 1927

Președinția d-lui RADU EM. MANOLESCU Judecător

Carte de judecată civilă No. 208

Donațiune. Acceptare făcută prin act separat. Notificarea acceptării. Formalitatea substanțială pentru existența donațiunii.

Conform art. 814 c. civ., donațiunea nu obligă pe donator de cât din ziua când a fost acceptată, iar dacă acceptarea s'a făcut prin act autentic posterior, donațiunii nu produce nici un efect de cât numai din ziua în care acceptarea a fost notificată donatorului. Comunicarea acceptării fiind un element esențial, cu caracter de solemnitate, donatorul poate cere și obține anularea donațiunii a cărei acceptare nu i-a fost comunicată sau care i-ar fi fost comunicată posterior acțiunii în anulare, adică după ce el revenise asupra intențiunii sale de liberalitate.

Judecata:

Asupra acțiunii de față.

Având în vedere actele dela dosar și susținerile părților,

Având în vedere că Floarea I. Trică cu autorizațiunea soțului său, au dăruit, prin actul de donație autenticat de judecătorul ocol Pogoanele la Nr. 194 din 22 Martie 1927, un

loc de casă în suprafață de 2500 m. p. situat în comuna Brădeanu, nepoatei sale Anica Ion I. Harpalet, minoră.

Având în vedere că prin acțiunea de față reclamanta cu autorizarea sofului său, a cerut anularea acestei donațiuni pe motivul că donațiunea nu a fost acceptată de reprezentantul legal al minorei, adică de intimatul Ion Harpalet, tatăl ei sau de ceilalți ascendenți prevăzuți de lege.

Având în vedere că astăzi în instanță intimatul Ion Harpalet a prezentat actul de acceptare a donațiunei a cărui anulare se cere, acceptare făcută prin act autentificat de Trib. Buzău la data de 31 August 1927, adică înainte de intentarea acțiunei în anulare, care s'a introdus la judecătoria pe ziua de 9 Septembrie 1927.

Văzând dispozițiunile art. 814 din cod. civ care arată că donațiunea nu obligă pe donator decât în ziua în care ea a fost acceptată, că dacă acceptarea a fost făcută prin act autentic posterior, acesta nu are eficacitate decât din ziua în care a fost comunicat donatorului.

Considerând că, potrivit articolului 814 cod. com., comunicarea acceptărei donațiunei de către donatar sau reprezentantul său, este un element esențial în formarea convențiunei de donație, atunci când ea este făcută prin acte de voință separate în timp și loc, întrucât donațiunea nu-și produce efectele, ca act de liberalitate și de transmitere a proprietății decât în momentul în care acceptarea donațiunei a fost comunicată donatorului.

Că, deci, în aceste condițiuni donațiunea se compune din 3 elemente de o egală valoare juridică după spiritul și litera art. 814 cod. civil.

Considerând că donațiunea fiind un act solemn, toate trei elemente pe care le prevede legea sunt prevăzute sub sancțiunea nulității în cazul absenței unuia din ultimele două elemente sau a vicierei oricărui din ele.

Văzând că în speța de față intimatul nu a făcut dovadă că a comunicat acceptarea donațiunei, reclamantei donatoare.

Că deci, unul din cele trei elemente lipsește.

Considerând că atât timp cât comunicarea acceptărei nu este făcută, reclamantul este în drept a cere desființarea actului său de liberalitate.

Că deci prezenta acțiune fiind întemeiată în drept, urmează a se admite, anulându-se actul de donațiune autentificat de judecătoria ocol. Pogoanele la Nr. 294 din 22 Martie 1927.

(Judecător redactor, Radu Em. Manolescu).

NOTA. — În practică, actul prin care se face donațiunea cuprinde atât declarațiunea de liberalitate a donatorului cât și acceptarea donatarului.

Se poate întâmpla, însă, ca donatarul să nu aibă posibilitatea de a participa la act și atunci, problema, care se pune, este aceea de a se ști care sunt condițiunile de fond și de formă, de îndeplinirea cărora este legată existența donațiunei.

Este știut că, atunci când donațiunea și acceptațiunea au loc prin unul și același act, prima condițiune de fond este ca donatorul să fie capabil atât *de fapt* cât și *de drept* în momentul chiar al donațiunei.

Capacitatea de fapt consistă în integritatea facultăților sale intelectuale, în raport cu exprimarea consimțământului.

Prin capacitatea de drept, se înțelege integralitatea statutului civil al unei persoane, în sensul ca libertatea sa contractuală să nu fie țărnută de vre-o incapacitate legală, cum ar fi de ex., incapacitatea prevăzută de art. 13 c. penal sau aceea din art. 809 al. II c. civ. (Baudry-Lacantinerie et M. Colin, *Donations et Testaments*, I, n. 609).

Condițiunile de fond ale donațiunei pentru donatar sunt mult mai ușoare; donatarul trebuie să aibă, în momentul donațiunei, numai capacitatea *de drept*, a-

dică să nu fie atins de nici o inaptitudine, care l'ar împiedeca, legalmente, să primească.

Donatarul poate fi lipsit de capacitatea *de fapt*, fără ca, prin aceasta, valabilitatea donațiunei să poată fi pusă în discuțiune, deoarece, în acest caz, acceptarea se face de reprezentanții săi legali. (Baudry-Lac. op. cit. n. 610).

Chestiunea ar părea mai complicată atunci când ar fi vorba de o donațiune condițională. Totuși, se admite, în genere, în doctrină, că, și în cazul donațiunilor condiționale, condițiunea capacității de fapt și de drept trebuie să existe în momentul formărei actului.

Dacă s'ar întâmpla ca, după facerea actului și mai înainte de îndeplinirea condițiunei, vreuna din părți să-și piardă capacitatea sa, această modificare a statutului său civil nu poate influența, întru nimic, asupra donațiunei care rămâne perfect valabilă.

Soluțiunea aceasta este sprijinită pe textul art. 1015 c. civ. care atribuie condițiunei suspensive, îndeplinite, un efect retroactiv, punând principiul că angajamentul este valabil, încă din ziua când a fost contractat. (Baudry-Lac. op. cit. n. 611).

Acolo unde, însă, discuțiunea începe și devine foarte complicată, în ce privește existența și manifestarea condițiunilor de fond și formă inerente donațiunilor, este în cazul când donațiunea este făcută — după cum constată cartea de judecată — prin acte de voință separate în timp și loc.

Acest caz este prevăzut și reglementat de art. 814 c. civil.

În prima parte a acestui text de lege, găsim principiul că donațiunea nu obligă pe donator și nu produce nici un efect de cât numai din ziua în care va fi fost acceptată.

În a doua parte, se formulează regulile relative la procedura acceptărei.

Acceptațiunea poate fi exprimată sau prin actul de donațiune sau printr'un act autentic posterior, mai înainte, însă, de moartea donatorului. Atunci când acceptarea se face printr'un act posterior, donațiunea nu are efect decât numai din ziua în care se va fi comunicat donatorului actul de acceptațiune.

Vedem, deci, că, în cazul art. 814 c. c., sunt trei acte juridice succesive în timp.

Primul act juridic este voința de liberalitate a donatorului, care se exprimă sub forma unei plicitațiuni, adică a unui act izolat de voință.

Al doilea act juridic este acceptarea acestei oferte de către donatar.

Al treilea act juridic, care, însă, nu este de cât repetarea celui de-al doilea sub forma unei notificări extrajudiciare constituie de fapt numai mijlocul sau modalitatea practică, grație căreia cele două voințe ale contractanților, izolate în timp și loc, se întrunesc și desăvârșesc existența juridică a actului.

Până în momentul când donatorul primește notificarea, donațiunea este afectată de o adevărată condițiune rezolutorie cu caracter potestativ din partea donatorului, astfel în cât liberalitatea se reduce la un simplu proiect intențional, care cade dacă donatorul o revoacă sau dacă înstreinează, în total sau în parte, bunul dăruit.

(Aubry et Rau, ed. 4-a, VII, p. 65 paragr. 653).

Pentru ca o asemenea donațiune, în care acceptarea se dă prin act separat, să fie valabilă, sub raportul capacității donatorului, este necesar ca acesta să întrunească condițiunea de fond a capacității de drept și de fapt atât în momentul plicitațiuni, aceasta fi-

ind foarte explicabil, deoarece în acel moment se afirmă voința sa de a face o liberalitate, cât și în momentul când i se face notificare acceptării, deoarece atunci se formează consimțământul contractual complet, prin întrunirea voințelor izolate.

(Baudry-Lacantinerie, op. cit. n. 613-614 cu trimiteri la doctrină).

Dacă, în intervalul dintre plicitație și notificarea acceptării, intervine o schimbare în capacitatea juridică a donatorului, donațiunea nu mai este valabilă. Aceasta este părerea profesată în doctrină. Baudry-Lacantinerie crede, totuși că, potrivit principiului *media tempora non nocent*, validitatea donațiunii nu ar putea fi influențată printr'o asemenea schimbare.

(Vezi pentru amănunte și trimiteri la doctrină Baudry-Lac., op. cit. n. 614-615).

Valabilitatea unei donațiuni, în care acceptare se dă prin act deosebit, este supusă condițiunii de fond ca donatorul să aibă capacitatea de drept în momentul acceptării și în momentul când se notifică acceptarea.

Nu este necesar ca, donatarul să se bucure de capacitatea de fapt în vreunul din cele trei momente prevăzute de art. 814 c. civ., adică fie în momentul plicitațiunii, fie în acela al acceptării, fie atunci când acceptarea este notificată.

Din acest punct de vedere, d-nii Aubry și Rau și Baudry-Lacantinerie cred că donațiunea rămâne valabilă, cu toate că donatarul nu ar fi avut capacitatea de drept în momentul actului de donațiune, însă a dobândit această capacitate, în urmă, mai înainte ca plicitațiunea să fi fost retrasă, sau mai înainte de a fi intervenit o incapacitate legală, din cele semnalate mai sus, grație căreia plicitațiunea ar deveni inoperantă.

În adevăr, chiar dacă donatarul ar fi fost lipsit de condițiunea capacității, în momentul când donatorul și-a manifestat intențiunea sa de liberalitate, totuși, prin faptul că această intențiune a fost ulterior prelungită, prin menținerea ei, ea s'a putut înfălni și produce un efect juridic în clipa când donatarul a devenit capabil să-și exprime consimțământul de acceptare. (Baudry-Lac., op. cit. n. 616-618).

S'a decis, cu drept cuvânt, că o donațiune nu poate valabil exista de cât întru atât întru cât se poate justifica concursul de voințe, din partea donatarului de a face o liberalitate și din partea donatarului de a o accepta.

Acceptarea donatarului trebuie exprimată în termeni formali și atât timp cât nu a intervenit o acceptare, donațiunea nu angajează, conform art. 814 c. civ. pe donator și nu produce nici un efect. (C. Apel Dijon, 7 Martie 1910, *Sirey* și *Pandectes Fr.* 1913, II, p. 1897 cu nota d-lui Albert Wahl).

Casația fr. s'a pronunțat în acelaș sens, hotărând că o donațiune între vii neangajând pe donator și neproducând nic un efect decât din ziua acceptării în termeni expresi, iar, atunci când a fost acceptată prin act separat, neavând efect față de donator de cât numai din ziua când acceptarea a fost notificată, urmează, de aici, că, până la notificarea acceptării, donatorul poate revoca liberalitatea, fie în mod expres fie în mod tacit.

Consecința unei asemenea revocări ar fi că toate ipotecile constituite de donatar după acceptare, dar mai înainte de notificarea acceptării cad pe cale de consecință. (Cas. fr. 4 Martie 1902, *Pand. Fr.* 1902, I, p. 161).

După o opinie, pe care o socotim cu drept cuvânt

intemeiată, prin acceptare trebuie să înțelegem nu numai elementul consensual, care este de esența oricărui contract, dar, în special, o formalitate caracteristică donațiunii și care consistă în mențiunea expresă a adeziunii donatarului la plicitațiunea sau oferta ce i se face de donator. (Daloz, *Répertoire Pratique de Legislation, Doctrine et Jurisprudence*, v. *Donations entre vijs*, n. 151).

Notificarea acceptării trebuie făcută sub forma unui act de procedură extrajudiciară, adică prin oficiul corpului de portare.

Unele instanțe de fond au interpretat că notificarea nu are un caracter solemn și, ca atare, ar putea fi făcută sub forma unei adrese de acceptare, atunci când donațiunea este făcută unei autorități publice. (C. Apel București, II, 2 April 1924, *Buletinul Curților de Apel*, n. 7 din 924).

Înalta noastră Curte a infirmat, însă, acest mod de a vedea hotărând că toate formalitățile prevăzute în art. 814 sunt cerute ad solemnitatem și ca atare este nulă acceptarea unei donațiuni, făcută de o autoritate publică printr'o simplă adresă de serviciu. (Cas. I, dec. n. 528 din 925, Hamangiu, *Cod Civ. adm.*, II, art. 814, n. 12, p. 234).

Doctrina este de acord să recunoască că toate formalitățile pentru acceptarea donațiunii, atunci când acceptarea este exprimată prin act separat, au un caracter de solemnitate, care trebuie respectat sub sancțiunea aceleiași nulități, edictate pentru încălcarea formelor donațiunii. (Aubry et Rau, *Cours de Droit civil*, ed. 3-a, I, paragr. 146; Baudry-Lacantinerie, op. cit. n. 1117).

Nulitatea donațiunii, pentru înlăturarea formelor referitoare la acceptare, este o nulitate absolută, care nu poate fi acoperită nici printr'o confirmare, nici printr'o ratificare tacită, cum ar fi de exemplu executarea voluntară a donațiunii din partea donatarului.

Astfel fiind, donatorul poate invoca lipsa de acceptare în formele legale, chiar după ce donatarul la intrat în posesiunea bunului dăruit. (Cas. fr. req. 15 Iulie 1889; Daloz Per., 1890, I, p. 100).

Art. 814 c. c., este o excepție la principiul stabilit de art. 207 c. c., potrivit căruia numai femeea, bărbatul și moștenitorii lor pot cere anularea convențiilor sau acțiunilor pornite în justiție fără autorizațiune. Această excepțiune care se sprijină pe respectul strict al formelor solemne, inerente contractului de donațiune, nu ar mai fi focul să fie aplicată în cazul unei donațiuni făcute femeii printr'o persoană interpusă, care a acceptat donațiunea în mod regulat, atunci când față de femeea măritată, beneficiară reală a dispozițiunii, donațiunea constituie un contract comutativ în sensul art. 947 c. civ. (Cas. fr., 12 Martie 1918, *Pand. Fr.* 1921, I, p. 70).

În imediată legătură cu chestiunea efectelor ce decurg din anularea donațiunilor afectate pentru vicii esențiale de formă, vom releva o importantă jurisprudență a Casației franceze în sensul că donatarul, care s'a bucurat de folosința unui imobil și mobilierului aflat acolo în temeiul unui act de donațiune între vii, atins de o nulitate radicală, nu mai are posibilitatea legală ca, în cece privește mobilele, să mai invoce contra proprietarului revendicant prescripțiunea instantanee din art. 1909 c. c. și că, din contră, este obligat să dovedească că aceste mobile îi aparțin mai înainte de a fi ocupat imobilul dăruit sau că le-a cumpărat. (Cas. fr. req. 19 Nov. 1924, *Daloz Hebdomadaire*, 1925, p. 8).

Formalitatea acceptării autentice și a notificării prin portărei trebuie respectată și atunci când este vorba de un partaj de ascendent. Această interpretare sprijinită pe textul art. 795 și 797 c. c. este îmbrățișată și de Curtea noastră de Casație. (Cas., I, 28 Febr. 1912, *Buletinul* pe 1912, p. 259; Hamangiu, *Cod. civ. adn.*, II, art. 813, n. 33, p. 228).

Formalitatea notificării este absolut substanțială și în cazul când un erede ar renunța gratuit la succesiune în favoarea unuia dintre coerezii săi. Beneficiarul renunțării, spre a putea profita de partea eredului renunțător, trebuie să adereze sub formă autentică la această renunțare și să notifice adeziunea sa renunțătorului. Fără îndeplinirea acestor două formalități, conf. art. 814 c. c., renunțarea este nulă neputând produce nici un efect. (Cas. I, dec. n. 134 din 1920, *Pandectele Române*, 1922, I, p. 31; *Jurisprudența Română* n. 20 din 1920).

Teoria Casației este în concordanță cu doctrina, care spune că renunțările gratuite de drepturi nu sunt scutite de formalitățile necesare pentru acceptare, decât numai atunci când aceste renunțări sunt pur și simplu abdicative de drepturi, iar nu și în cazul când ele sunt translativ de drepturi. (Aubry et Rau op. cit. ed. 4-a, VII, paragr. 659. nota 8, p. 79; Laurent, *Principes Dr. civ. fr.*, XII, n. 348, p. 12 Baudry-Lacantinerie op. cit., vol. II, n. 1225).

La rigorismul formal în care trebuie exprimată acceptarea conform art. 814 c. civ. fac excepție următoarele contracte, ce cuprind totuși o donațiune:

I) Contractele de asigurare asupra vieții subscrise în profitul unui beneficiar determinat. (C. Apel Paris, 5 Mai 1925, *Dalloz Hebdomadaire*, 1925, p. 474).

II) Se admite, în genere, că alte liberalități ce sunt scutite de formalitatea acceptării sunt: donațiunile indirecte, donațiunile remuneratorii și donațiunile deghizate. (Vezî, *Dalloz, Repertoire Pratique de Legislation Doctrine et jurisprudence, v. Donations entre vifs*, n. 169, 170, 175, 176).

Jurisprudența fr. a validat donațiunile făcute sub forma unui contract cu titlu oneros, ori de câte ori, cu toată absența formelor, actul întrunea condițiunile intrinseci de fond, inerente convențiunii cu titlu oneros sub aparența căreia era deghizată donațiunea. (Cas. fr. civ. 3 Dec. 1912, *Dalloz Pér.* 1913, I, p. 175; C. Apel Paris, 13 Martie 1906, *Dall Pér.* 1912, I, p. 266; C. Apel Caen, 30 Dec. 1914, *Dall Pér.* 1917, II, p. 131; Cas. fr. civ. 11 Iunie 1925, *Dalloz Hébdomadaire*, 1925, p. 474).

III) Remiterile de datorii sunt clasificate, de asemeni, în categoria actelor scutite de formalitatea acceptării. (Laurent, XII, n. 353).

IV) In ceea ce privește avantajile, acordate cuiva, în baza unei convențiuni ce îmbracă caracterul unei stipulațiuni pentru altul, părerea generalmente admisă este că sunt scutite de formalitatea acceptării. (A se vedea pentru amănunte, Aubry et Rau, op. cit., ed. 4-a, vol. IV, paragr. 343 ter, n. nota 27, p. 311 și vol. VII, paragr. 653, nota 7, p. 65; Baudry-Lac. op. cit. I, n. 1231).

Jurisprudența noastră este constantă asupra punctelor de drept, hotărâte prin prezenta carte de judecată. (A se vedea în același sens Tr. Ilfov, I, 3 Nov 1922, *Jurisprudența Generală pe 1923*, speța 46).

Soluțiunea, dată prin cartea de judecată, este juridică, iar motivarea merită a fi relevată. Într'un stil, ce ar putea fi citat ca model de stil judiciar, magistratul, care a pronunțat cartea de judecată, expune, cu

o convingătoare claritate, teza de drept discutată și motivele pe cari își întemeiază soluțiunea.

De altfel d-l Manolescu este deja cunoscut lumii noastre juridice prin frumoasa activitate ce desfășoară în coloanele revistelor de drept.

TRAIAN ALEXANDRESCU

JUDECATORIA MIXTA OCNELE MARI

Audiența dela 18 Noembrie 1927

Președinția d-lui C. ALEXANDRESCU Jud. președiate
Carte de jud. pen. No. 1737

Delictele prevăzute de art. 82 l. j. o. Cine poate pune în mișcare acțiunea publică în aceste delicta. Persoana străină. Inadmisibilitatea acțiunei.

In delicta de natura celor arătate de art. 82 din legea judecătorilor de ocoale, dreptul de a investi instanța penală cu judecarea infracțiunii cât și exercițiul dreptului de despăgubire este rezervat părții vătămate ori reprezentanților ei.

In acest caz într'un proces de rănire dreptul de acuzaare cât și exercițiul dreptului de despăgubire este oprit altor persoane străine.

Judecata,

Având în vedere, că inculpatul preotul C. Grigore, directorul seminarului din R.-Vâlcea este adus în fața acestei judecătoria spre a fi judecat pentru că din imprudența sa un cal înhamat la docarul seminarului a rănit pe socrul reclamantului Gh. Tudosie, în drumul său către Sf. Mănăstire Govora.

Având în vedere, că înainte de a se păși la cercetarea procesului penal inculpatul cere achitarea sa de oarece partea vătămată nu se plânde justiției, ci o altă persoană străină a făcut plângerea și s'a constituit în numele său propriu parte civilă; în al doilea rând inculpatul de astăzi nu poate fi făcut răspunzător de nici un fapt penal, fiindcă acela în paza căruia fu dată trăsura este vizitiul aflat în serviciul seminarului.

Având în vedere, că este necontestat în drept, că pentru a putea interveni o judecată penală este firesc să existe o persoană, care să se plângă justiției sau să reclame autorităților competente.

Considerând, că deși oricine are dreptul de a face un denunț autorităților publice nu are însă dreptul de a se constitui parte civilă, de oarece acest drept este rezervat prin art. 4 pr. pen. părții vătămate ori reprezentanților ei.

Considerând, că sistemul acțiunei publice exercitate de ori cine suferă excepțiune atunci când este vorba de delicta specificate de articolul 82 din legea jud. de ocoale, cari se pot stinge prin împăcarea părților.

Considerând, că dispozițiunile acestui articol constituie un stadiu de evoluțiune a concepțiunei legiuitorului asupra interesului social în raport cu cel individual pentru curmarea învrăjbirilor, cari pot turbura ordinea socială.

Considerând, că așa fiind rezultă că prerogativa părții vătămate de a stinge prin împăcare acțiunea publică este o delegare tacită a societății încredințată indivizilor sociali și dețasată din atribuțiile Ministerului public care reprezintă și supraveghează ordinea socială și trebuie luată în acest strict înțeles, atât cu aplicarea la reprimarea faptului penal cât cum și la desdaunarea celui vătămat, care nu poate reclama de cât făcând uz de exercițiul calității sale de parte civilă. (Corneliu Botez, Noul Cod de ședință pag. vol.

Considerând deci obligatoriu, în delicta de natura aceasta, ca acțiunea publică și cea privată să formeze un tot indivizi-

bil, implicit urmează a admite dreptul, de a învesti instanța penală cu judecarea infracțiunii cât și exercițiul dreptului de despăgubire, numai persoanelor, cari întrunesc condițiunile arătate de lege de a fi parte vătămată ori reprezentantul legal al acesteia și care pe lângă aceste condițiuni mai trebuie în acțiunile directe să se conformeze și dispozițiilor cuprinse în legea timbrului și a impozitului pe fapte juridice.

Având în vedere principiile acestea relative la această materie și întrucât în speță reclamantul nu este parte vătămată și nici reprezentantul legal al socrului său, se găsește, că nu este nici un raport juridic între reclamant și partea chemată în judecată și că deci acțiunea de față este inadmisibilă și ca afare urmează ca inculpatul să fie achitat Pentru toate aceste motive achită pe...

Jude președinte (ss) **Const. Alexandrescu.**

NOTA. — Art. 82 legea judecătoriilor de ocoale, a cărei redacțiune lasă foarte mult de dorit, a dat loc în practică la multe și serioase discuțiuni.

Printre altele s'a pus întrebarea dacă dispozițiunea din acest text aduce vreo modificare sistemului ordinar de promovarea acțiunii publice și acțiunii civile, statornicit prin codul de procedură penală. Se știe că în conformitate cu acest sistem acțiunea publică poate fi pusă în mișcare fie de Ministerul public, fie de partea vătămată.

Ministerul public este în drept de a proceda din proprie inițiativă sau sesizat de o plângere a victimei sau de vre-o constatare a organelor de poliție judiciară. De la această regulă nu există decât trei excepțiuni, două prevăzute de codul penal: art. 270 (adulter) și 282 (răpire de minori urmată de căsătorie) iar a treia de constituție: art. 98 (urmărirea miniștrilor).

La rândul ei partea vătămată poate promova acțiunea publică fie prin plângere directă adresată instanțelor de judecată (art. 61 alin. 2, 178 și 226 alin. 2 pr. pen. și 63 l. j. ocol.), fie prin plângere și constituire ca parte civilă la judele de instrucție (art. 60 pr. pen.). Excepțional partea vătămată nu poate sesiza direct instanțele de judecată în caz de crime, când sunt de competența juraților, și în cazurile prevăzute de art. 493 și urm. proc. pen. Partea vătămată exercită deasemeni acțiunea civilă.

Ceia ce poate face partea vătămată, pot face și reprezentanții săi spune art. 4 alin. 2 pr. pen. (vezi asupra reprezentanților, *Tanoviceanu*, tratat, vol. IV, p. 184—195).

Cine este însă parte vătămată? Art. 5 alin. 3 ne spune că este parte vătămată: „*persoana care direct sau indirect a suferit o vătămare*“. Tot acest text ne mai spune că o astfel de persoană poate face plângere, iar art. 6 arată că se poate constitui parte civilă, dispozițiune care apare ca o complinire a art. 3, care statornicește că acțiunea civilă este a „*celor cari au suferit vreo daună*“.

Așa dar, în sistemul codului de proc. penală noțiunea de parte vătămată nu este sinonimă cu *subiect pasiv* al infracțiunii. Subiect pasiv este per-

soana asupra căreia s'a îndreptat actul ilicit penal, pe când partea vătămată poate fi oricine va fi suferit vreo daună directă sau indirectă (art. 5 alin. 3) din cauza faptului penal. (v. asupra confuziunii ce se face între *daună* directă și indirectă și *interes* direct și indirect, cele scrise de noi în *Tratatul Tanoviceanu*, vol. IV, p. 183). De ex.: X ca mandatar a lui Y, Z și V tratează o afacere cu W și este excrocat de acesta în dauna mandanților săi; subiect pasiv este X, părți vătămate vor fi însă X, Y, Z și V, pentru că fiecare a suferit o daună. Sau A rănește grav și cu incapacitate de muncă pe tânărul B, care este un destoinic lucrător în atelierul lui C; ei bine B este subiectul pasiv, iar părți vătămate vor fi B, părinții lui B cari au cheltuit cu îngrijirea lui în spital și C care din cauza rănirii lucrătorului său nu a putut efectua anumite comenzi urgente pentru care a plătit daune.

Acestea spuse să revenim la art. 82 legea jud. de ocoale. Acest text spune că *părțile* prin împăcare pot stinge atât acțiunea civilă cât și pe cea publică, deci un drept expres de a dispune de acțiunea publică acordat părților. Dar ce a înțeles legea prin *părți*? Vroit-a legiuitorul să vorbească de părțile în proces, adică de împričinați, deci de partea civilă-reclamantă și de inculpatul-pârât, sau a înțeles legiuitorul să se refere la cei doi factori ai infracțiunii, adică la *subiectul activ* (infractorul) și la *subiectul pasiv* (victima?) Iată de ce spunem că textul nu se poate mândri cu o redacțiune precisă.

Dacă ar fi să luăm *ad literam* textul legii atunci am fi siliți să alegem una din următoarele soluțiuni și anume: 1) Să admitem că acțiunea publică poate fi stinsă prin împăcarea părților din proces, indiferent dacă *partea civilă* este chiar *victima* (subiectul pasiv) sau este numai unul din *dăunați* (parte vătămată), cu alte cuvinte că dreptul de a dispune de acțiunea publică este conferit celor ce au dobândit calitatea de parte în procesul-penal, privitor la una din infracțiunile indicate de art. 82 legea jud. de ocoale; sau 2): Să admitem că legea jud. de ocoale prin art. 82 a modificat sistemul de promovare a acțiunii publice din codul de proc. penală, neîngăduind a deveni *parte* în procesele penale, referitoare la infracțiunile enumerate de art. 82, de cât victimei (*subiectului pasiv*) și ridicând deci oricărei alte persoane dăunate prin atari infracțiuni (părți vătămate) dreptul conferit de art. 3, 4, 5 și 6 pr. pen. de a se adresa instanțelor penale.

Nici una din aceste soluțiuni impuse de litera legii nu credem că poate fi primită.

Rațiunea care legitimează instituțiunea „*impăcării*“ ca mod de stingere a acțiunii publice și de care legiuitorul a ținut desigur seamă, se opune ca

orice parte vătămată alta decât victima (subiectul pasiv) să poată stinge prin împăcare acțiunea publică.

Dacă am admite o atare soluțiune nu numai că scopul legii nu ar mai fi atins, dar s'ar ajunge la rezultate absurde. Astfel ori când s'ar găsi un terțiu, care, pozând în parte vătămată și de conivență cu inculpatul, ar face o acțiune directă, căreia ar îngriji să-i sorocească un termen mai apropiat, la care, fără a mai cita pe victimă și fără a se mai proceda la instruirea orală a pricinii, ar declara că s'a împăcat, provocând astfel stingerea acțiunii publice.

Ulterior când ar veni spre judecare acțiunea victimei (subiectului pasiv) i s'ar opune autoritatea lucrului judecat în penal, fiindcă ceiace s'a pronunțat în *acțiunea publică* față de o parte vătămată, are efect *erga omnes*, față de oricari altă persoană dăunată de acelaș fapt penal. Ori desigur nu aceasta a voit și a urmărit legiuitorul! Ceva mai mult dreptul victimei de a se împăca și deci de a stinge acțiunea publică pe această cale, ar fi zădărnice, dacă alte persoane vătămate de acelaș fapt i-ar putea opune un *veto* prin refuzul lor de a se împăca. Cu chipul acesta veșnic se vor găsi indivizi cari să se constituie parte civilă, pretextând că au avut și ei o daună, numai pentru a trafica asupra dreptului lor de veto.

De aceia credem că singura persoană care poate beneficia de dispozițiunile art. 82 l. j. o. este victima (subiectul pasiv) nu și celelalte persoane dăunate prin infracțiune. Așa dar, dacă acțiunea publică a fost pusă în mișcare de altă persoană vătămată decât victima împăcarea nu va stinge acțiunea publică decât dacă victima ar interveni și ea în proces și ar declara că s'a împăcat cu inculpatul și aceasta chiar dacă celelalte părți civile cari sunt numai persoane vătămate, s'ar opune la împăcare. Desigur acestora din urmă le va rămâne deschisă calea instanțelor civile pentru valorificarea daunelor ce au suferit.

Iată de ce nu admitem prima soluțiune impusă de litera legii, și anume că acțiunea publică ar putea fi stinsă prin împăcarea părților din proces, chiar când partea civilă nu ar fi însăși victima.

Dar nici soluțiunea a doua, desprinsă tot din litera legii, prin care s'ar admite că art. 82 l. j. o. a restrâns în infracțiunile prevăzute de acest text, dreptul de a promova acțiunea publică numai la victima (subiectul pasiv) al infracțiunii, nu o credem temeinică. O atare soluțiune ar implica că legiuitorul a înțeles să subordoneze „plângerii victimei“ punerea în mișcare a acțiunii publice în infracțiunile enumerate de art. 82 l. j. o., cu alte cuvinte că nici Ministerul public, nici alte persoane vătămate (afară de victimă) nu ar mai putea promova acțiunea publică.

În primul rând, dacă legiuitorul ar fi voit acest lucru, ar fi putut să spună clar că: acțiunea publică în infracțiunile indicate de art. 82 nu poate fi pusă în mișcare decât la plângerea victimei, așa cum o spune precis art. 270 și 282 c. pen. Desigur legiuitorul nu s'a exprimat destul de corect în art. 82, dar nu putem merge până acolo încât să-i reproșăm că una a gândit și alta a scris.

În al doilea rând sistemul acțiunii publice subordonat plângerei victimei este indisolubil legat de dreptul de remisiune, adică de facultatea lăsată la voința unilaterală a victimei de a promova și dispune de acțiunea publică. Această facultate conduce la anumite corolare și anume: dacă victima nu se plânge nimeni nu poate pune în mișcare acțiunea penală, dacă victima nu se prezintă la proces dezistarea sa atrage stingerea acțiunii publice, dacă victima moare înainte de a se fi plâns moștenitorii săi nu au dreptul să se plângă în locul ei, iar dacă se intentase acțiune nu mai au dreptul să o stingă, fiindcă dreptul de a se plânge și corelativul său dreptul de remisiune (iertare) sunt absolut personale victimei, depinzând numai și numai de voința sa.

Ori legiuitorul nostru în act. 82 l. j. o. departe de a se gândi să creieze dreptul de remisiune (act de voința unilaterală) a creat o instituțiune cu totul deosebită *împăcarea* (act care cere un acord de voințe); cu alte cuvinte nu este suficient ca victima să voiască să ierte pentruca acțiunea publică să se stingă, ci trebuie ca și inculpatul să consimtă a cădea la pace (vezi cele scrise de noi în *Tanovicenu*, Tratat, vol. IV, p. 424). Așa dar instituția împăcării este cu totul independentă de chestiunea promovării acțiunii publice, fiindcă ea nu presupune un drept unilateral al victimei, ci o împăciuire obținută prin consensul victimei și inculpatului. Ori, atunci când inculpatul și victima nu s'au împăcat n'ar fi oare absurd a considera totuși acțiunea publică stinsă fiindcă victima neglijează să se plângă și n'ar fi dăunător intereselor pe cari legea penală le ocrotește, să oprim pe Ministerul public sau pe alte persoane vătămate de a promova acțiunea publică, din moment ce scopul urmărit de legiuitor „pacea între părți“ nu s'a produs și deci turburarea ordinii persistă?

Legea impune o alternativă: ori repimarea faptului ori împăcarea părților, în care represiunea nu cedează pasul decât atunci când se produce în mod explicit împăcarea. Împăcarea nu se poate deci prezuma și ca atare până la intervenirea ei, acțiunea publică trebuie să-și urmeze cursul ei firesc conform normelor fixate de dreptul comun. Așa dar atât Ministerul public, cât și oricare altă persoană vătămată conservă dreptul de a pune mișcare acțiunea publică, în infracțiunile prevăzute de art. 82 l. j. o., acțiune care totuși va putea fi oricând,

declarată stinsă prin împăcarea intervenită între inculpat și victima infracțiunii. Art. 82 l. j. o. vorbind însă de părți, se înțelege că victima va trebui să intervină ca parte în proces, pentru a putea provoca o împăcare aptă de a stinge acțiunea publică. Ca o consecință deci, dacă victima nu a intervenit la prima instanță pentru a căpăta calitatea de parte în proces, nu va mai putea ulterior în apel prin împăcarea cu inculpatul, să stingă acțiunea publică. Dacă victima nu a intervenit ca parte civilă, atunci celelalte persoane vătămate, cari s'au constituit parte civilă, în acțiunea intentată de ele sau de ministerul public, nu vor avea dreptul ca prin împăcare cu inculpatul să stingă acțiunea publică, după cum invers nu se vor putea opune la stingerea acestei acțiuni, atunci când victima s'a constituit și ea parte civilă și s'a împăcat cu inculpatul.

Litera legii nu pledează desigur pentru această soluțiune; am arătat însă că soluțiunile care s'ar părea că ar satisface această literă, sunt contrare și rațiunii, și naturei instituțiunii pe care legiuitorul a creiat-o prin art. 82 l. j. o. De aceia spuneam la început că redacțiunea art. 82 lasă de dorit, fiindcă, legiuitorul când a vorbit de *părți* în acest text, a luat drept regulă generală ceia ce este numai *eo quod plerumque fit*, adică și-a închipuit că părți în procesul penal sunt totdeauna inculpatul și victima, neglijând împrejurarea că uneori partea civilă poate fi altceineva decât victima. De aci modul greșit de a se exprima al legiuitorului, dar tot de aci putem deduce și ceia ce legiuitorul a voit să spună. Deci, sub litera legii stă soluțiunea preconizată de noi mai sus.

În speța pe care o adnotăm, implicit găsim consacrată această soluțiune fiindcă se admite că acțiunea publică poate fi promovată de orice parte vătămată deci și de alte persoane decât victima, bine înțeles numai dacă nu s'a dat termenului parte vătămată semnificația de victimă, căci în acest caz soluțiunea judecătii ar fi tocmă inversă celei susținute de noi. Cum însă în cartea de judecată se spune printre altele că între reclamant și inculpat nu există nici *un raport juridic* și că din această cauză acțiunea sa este inadmisibilă, avem credința că per a contrario judecata ar fi considerat admisibilă acțiunea dacă ar fi existat un raport juridic adică o daună pentru reclamant derivată din faptul imputat și că deci calitatea de parte vătămată, și nu chiar de victimă, era suficientă pentru a face acțiunea valabilă. De aceia nu putem de cât să aprobăm soluțiunea dată în cauză de judecătoria Ocnele-Mari.

VINTILA DONGOROZ

CURIERUL JUDICIAR obținând dela **Consiliul Legislativ** concesiunea depozitului spre vânzare publicului a colecțiunilor sale de Legi și Regulamente:

Tom. IV partea I LEGI pe 1926 Prețul 150 lei
Tom. IV partea II REGULAMENTE pe 1926

Prețul 180 lei

Anunțăm că oricine este amator a cumpăra aceste colecțiuni și cele viitoare ce vor avea să apară, să se adreseze la *Librăria „Curierul Judiciar*, București, Str. Artei 5, care le va servi la cerere contra cost, mandat postal sau ramburs la care se va adăoga lei 15 de fie care volum taxele port postal recomandat.

Publicul nu va mai fi îndatorat, deci, a consemna costul la *Administrația Financiară* și apoi cu petiție să se adreseze *Consiliului Legislativ*, ca în trecut.

A apărut TABLA de materie a Curierului Judiciar pe 1927. Ea este alcătuită ca și celelalte table ale anilor anteriori și s'a pus în vânzare tot cu prețul din trecut de *100 lei*. Comandele vor fi însoțite de cost la care se va adăoga 10 lei pentru porto postal recomandat.

A apărut TABLA de materii a Jurisprudenței Generale pe 1927. Ea este alcătuită ca și celelalte table ale anilor anteriori și s'a pus în vânzare tot cu prețul din trecut de *100 lei*. Comandele vor fi însoțite de cost la care se va adăoga 10 lei pentru porto postal recomandat.

În editura „Curierul Judiciar“ S. A., a apărut:

1). „**C E K U L**“, un interesant și documentat studiu economico-juridic, (circa 500 pagini), cu doctrina și jurisprudența română și străină, de d-l *Dr. D. Găleşescu-Pylk*. Prețul 280 lei.

D-1 Profesor *Plastara*, scoțând în volume **CURSUL DE DREPT CIVIL ROMÂN**, ce profesază la *Facultatea de Drept din București*, a apărut în Editura „Curierul Judiciar“, după cum am anunțat, vol. VIII, care cuprinde materia: *Expropriatiunea Silită și Prescrierea*, un vol. format mare, având 350 pagini ce s'a pus în vânzare cu prețul de 350 lei.

În continuare, d-l Profesor *Plastara* a pus sub presă **VOL. IX și X** cari cuprind: *Suplimente la Persone, Bunuri și Obligațiuni*.

LEGEA RECRUTARII, complectată la zi, după ediția oficială a Ministerului de Război. Prețul 120 lei.

ORDINUL CIRCULAR AL MINISTERULUI DE RAZBOI relativ la recrutare, o broșură având 60 pag. Prețul 25 lei.

REGIMUL INTERNAȚIONAL AL PROPRIETAȚII INDUSTRIALE ÎN ROMANIA, de *Dr. Florian Porescu*, cu o Prefață de *Prof. Anibal Teodorescu*. Prețul 200 lei.

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provincie a nu mai aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, și a binevoi să trimită achitarea abonamentului prin mandat postal, direct la *Administrația revistei Curierul Judiciar*, București, Artei 5, notând pe ectorul mandatului, pentru abonamentul datorat, partida No....